TRST, petek
30. avgusta 1957
Leto XIII - Št. 206 (3741)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Zahodni «delovni dokument» o razorožitvi ki povzema v celoti že sporočene predloge

1. Zmanjšanje števila vojaštva in oborožitve - 2. Nadzorstvo nad jedrskim materialom 3. Prekinitev jedrskih poizkusov in pridobivanja jedrskih snovi - 4. Področja za letalsko in kopensko nadzorstvo - 5. Nadzorstvo nad stratosferskimi izstrelki - Zorin je načrt ponovno zavrnil - Prihodnja seja v torek - Stassen odpotoval v ZDA

LONDON, 29. — Zahodne delegacije na razorožitveni konferenci so danes predložile «delovni dokument», ki vsebuje načrt za delne ukrepe o razorožitvi. Izjava povzema v celoti dosedanje že sporočene predloge štirih zahodnih držav. Predlogi vsebujejo tudi ustanovitev sistema nadzorstva nad stratosferskimi izstrelki.

Sovjetski delegat Zorin pa je ponovno sporočil, da zahodne predloge zavrača. Ameriški delegat Stassen je nocoj odpotoval v ZDA in se bo vrnil v torek, ko bo nova seja pododbora.

Delni ukrepi za razorožitev, ki jih predlagajo štiri zahodne države, so v glavnem sledeči:

1. Omejitev in zmanjšanje oboroženih sil in oborožitve. Predvidevajo se sledeča tri obdobja:

A) Eno leto potem, ko bo stopila v veljavo konvencija o razorožitvi, bo število vojaštva sledeče: Francija in Velika Britanija 750.000, SZ in ZDA 2 milijona 500.000. V istem razdobju se bo v vsaki državi določena količina orožja, navedena v posebnih seznamih, vskladiščila in postavljena bo pod nadzorstvo mednarodnega nadzorstvenega organizma.

B) V poznejšem razdobju bo lahko prišlo do novega zmanjšanja, toda samo s pogojem, da se doseže napredek glede resitve političnih vprašanj in da «druge države, katerih udeležba je bistvena, pristopijo h konvenciji» (ta klavzula se tiče med drugim tudi Kitajske).

V primeru, da se ti pogoji uresničijo, bo število vojaštva določeno takole: Francija in Velika Britanija 700.000 mož, ZDA in SZ 2 milijona 100.000 mož.

C) V tretjem razdobju bo število vojaštva določeno na 650.000 in na milijon 700.000.

Za drugo in tretje razdobje se bo zmanjšanje oborožitve računalo sorazmerno s številom čet. Drugo in tretje razdobje ne bosta začela veljati, dokler ne bo nadzorstveni sistem lahko ugotovil njih izvajanje.

2. Vojaški izdatki: informacije o proračunih in o vojaških izdatkih se bodo sporočale mednarodnemu nadzorstvenemu organizmu.

3. Jedrsko orožje: «Vsaka pogodbena stranka se obvezuje, da ne bo uporabljala jedrskega orožja, razen če je oborožen napad ne prisili na zakonito individualno ali kolektivno obrambo.»

4. Nadzorstvo nad jedrskim materialom:

A) Pridobljene jedrske snovi, vštevši njih zaloge, se bodo morale uporabljati samo v nevojaške namene začenši en mesec potem, ko bo mednarodni nadzorstveni svet potrdil uresničenje učinkovitega nadzorstvenega sistema.

Takoj ko bo mogoče, se bo sestala skupina strokovnjakov, da pripravi sistem inšpekcij. Skupina bo morala predložiti poročilo o svojem delovanju v desetih mesecih potem, ko bo začela veljati konvencija.

Takoj ko se bo prekinilo pridobivanje jedrskih snovi v vojaške namene, se bo začela prejšnja proizvodnja spremenjati v «civilno» proizvodnjo v sprimerni in narasčajoči količini».

B) Od prekinitve proizvodnje dalje bo prepovedan vsak prenos jedrskega orožja iz ene države v drugo, «razen na podlagi dogovorov med dobaviteljem in prejemnikom v namene, ki so v skladu z določbami paragrafa 3.».

5. Poizkusne jedrske eksplozije:

A) Prekinitev jedrskih poizkusov za dvanajst mesecev od dneva, ko stopi v veljavo pogodba, s pogojem, da se sklene sporazum o nadzorstvu nad to prekinitvijo. V kratkem se bo sestala skupina strokovnjakov, da izdela potrebni sistem inšpekcij. Po poteku dvanajstih mesecev se bodo poizkusi lahko nadaljevali, razen če se pogodbene stranke ne sporazumejo:

B) O novi dvanajstmesečni prikinitvi. Ta prekinitev pa je odvisna od stevilnih pogojev: sistem inspekcije nad prekinitvijo poizkusov mora biti zadovoljiv; doseči se bo moralo zadovoljiv napredek glede nadzorstva nad prenehanjem jedrske proizvodnje.

C) Po poteku omenjenih 24 mesecev se bodo poizkusi lahko nadaljevali, če ne bo sistem nadzorstva nad proizvodnjo deloval na zadovoljiv način in če se proizvodnja jedrskih snovi v vojaške namene ne bo prekinila.

Če se bodo poizkusi nadaljevali, bodo vsekakor že prej napovedani in bodo podvrženi «omejenemu opazovanju», za to da se «omeji količina radioaktivnih snovi», ki se sprostijo pri poizkusih.

6. Nadzorstvo nad napravami, ki se pošiljajo v izvenstratosferski prostor: «Vse pogodbene stranke bodo tri mesece potem, ko bo stopila v veljavo konvencija, sodelovale pri ustanovitvi tehničnega odbora. Naloga tega odbora bo proučiti izdelavo sistema inšpekcij, zato da se zagotovi, da se bodo te naprave pošiljale v izvenstratosfersko območje izključno z miroljubnimi in znanstvenimi nameni».

7. Jamstva proti morebitnim nenadnim napadom. Zahodne države predlagajo Sovjetski zvezi na izbiro:

A) Obsežno področje letalske in kopenske inšpekcije. To področje bi zajemalo vse ozemlje ZDA, Kanade in Sovjetske zveze.

B) Arktično področje, ki bi zajemalo ozemlja severno od severnega tečajnika, poleg področja na Daljnem vzhodu od 140 stopinj zahodne dolžine do 160 stopinj vzhodne dolžine in do petdesetega vzporednika severne širine. Poleg tega vso Alasko ,vso Kamčatko, Aleutinske in Kurilske otoke. Če Sovjetska zveza sprejme enega ali drugega od teh predlogov, predlagajo zahodne države še drugo izbiro:

A) Obsežno evropsko področje, ki naj se razprostira od Irske do Urala.

B) Manjše področje, o katerem naj bi razpravljali, «s pridržkom, da bi to področje zajemalo znaten del sovjetskega ozemlja kakor tudi druge države Vzhodne Evrope».

Sledijo nekatere navedbe o nadzorstvenih postajah na kopnem in o potujočih nadzorstvenih skupinah. Področja za kopensko inšpekcijo ne bodo manjša od področij za letalsko inšpekcijo. Inventar vojaških naprav, številčni podatki in kraji, kjer so postavljene, bodo sporočeni nadzorstvenemu svetu.

8. Mednarodni nadzorstveni organizem. Vsi našteti ukrepi so odvisni od delovanja učinkovitega mednarodnega nadzorstvenega sistema in inšpekcije. Ustanovila se bo mednarodna organizacija za nadzorstvo pod okriljem Varnostnega sveta in bo vsebovala «nadzorstveni svet kot izvršilni organ». «Za važne sklepe omenjenega nadzorstvenega sveta bo potreben pristanek predstavnikov vlad članic razorožitvenega pododbora, kakor tudi pristanek predstavnikov tistih pogodbenih strank, na katere se bo nanašal morebitni zadevni sklep». Funkcija mednarodnega nadzorstvenega organizma se bodo razširile sproti, kakor se bodo izvajali razorožitveni ukrepi.

9. Premiki orožja: «Nadzorstveni svet bo pooblaščen proučiti sistem urejevanja izvoza in uvoza določenega orožja.

10. Prekinitev konvencije: vsaka stranka bo imela pravico prekiniti svoje obveznosti v primeru, če bi kdo to konvencijo hudo prekršil, ali pa če bi prišlo do dejanj, ki ogrožajo varnost prizadete stranke.

11. Ta «delovni dokument bo predložen z namenom pogajanj, toda razume se, da so njegove določbe nedeljive druga od druge».

Zahodni načrt je na današnji seji pododbora obrazložil francoski delegat Jules Moch. Dejal je med drugim: «Napravili smo važne koncesije sovjetski tezi». Poudaril je zatem, da predlagajo zahodne države prekinitev jedrskih poizkusov za dve leti. Jedrska proizvodnja se lahko prekine samo dve leti in en mesec potem, ko stopi v veljavo pogodba. «Zato ni točno trditi, da zavlačujemo dan prekinitve poizkusov z njegovim povezovanjem s prekinitvijo proizvodnje.»

Moch je dalje poudaril da po posvetovanjih v NATO govorijo predstavniki štirih zahodnih držav dejansko v imenu petnajstih držav in njih načrt temelji na sledečih štirih bistvenih točkah:

1. Vsak delni ali splošni razorožitveni načrt mora biti, zato da bo sprejemljiv za vse, tak, da se vsak predvideni ukrep spremeni v povečanje varnosti za vse pogodbene stranke in ne v povečanje za ene v škodo varnosti drugih.

2. Drugo načelo terja, da se ne sme izvršiti nobena nenadzorovana razorožitev. Nobeno enostransko dejanje razorožitve ne bi moglo izboljšati mednarodnega ozračja in povečati varnosti. «Prav ta nujnost vzpostavitve zaupanja nam je narekovala, da odklonimo ukrepe, ki so bili navidezno velikodušni, a so ustvarjali negotovost. Sem spada n. pr. brezpogojna prepoved jedrskega orožja in uničenje zalog, o katerih vemo samo, da se ne dajo dovolj nadzorovati.»

3. «Če zavračamo razorožitev brez nadzorstva, se upiramo tudi nadzorstvu brez razorožitve.»

4. «Izvesti hočemo postopoma vso razorožitev, ki se da sedaj nadzorovati. Zato predlagamo kot prvo razdobje samo takšno zmanjšanje števila vojaštva in oborožitve, ki se v sedanjih okoliščinah da izvesti, v upanju, da bo ta začetek prinesel izboljšanje političnega ozračja, ki naj pripelje do drugega in nato tretjega razdobja.»

Francoski delegat je dalje dejal, da je brezpogojna prepoved jedrskega orožja nesprejemljiva za zahodne države iz dveh razlogov: «Ne da se nadzorovati in utegnila bi pomeniti nagrado za napad za države, ki imajo močnejše konvencionalno orožje.»

Kar se tiče prekinitve proizvodnje jedrskega materiala, je Moch predočil Zorinu, da je «netočno določiti na tri število držav, na katere naj se ta določba nanaša. Od danes do tedaj, ko bo ta določba stopila v veljavo, bo to število znašalo vsaj štiri ali pa morda tudi več». Pripomnil je, da je najvažnejša akcija prepoved proizvodnje jedrskih snovi v vojaške namene in ne prepoved poizkusov. Pozval je nato Zorina, naj podrobno in v celoti prouči zahodne predloge.

Sovjetski delegat Zorin, ki je govoril takoj nato, je dejal, da predloženi dokument «ne nudi nič takega, ki bi imelo pristno vrednost». Obsodil je zahodni predlog in kritiziral dejstvo, da zahodne države postavljajo pogoj, naj se po prvem razdobju zmanjšanje števila vojaštva in orožja poveže z rešitvijo političnih vprašanj. Ponovil je svojo prejšnjo kritiko glede predlogov o prekinitvi jedrskih poizkusov. Prav tako je kritiziral dejstvo, da v zahodnem načrtu ni predlogov, ki bi se nanašali na tuja oporišča ter na zmanjšanje oboroženih sil v Nemčiji ter v državah članicah NATO in varšavskega pakta.

Vsi štirje zahodni delegati so v svojih izjavah podprli zahodni načrt. Britanski delegat Noble je vprašal Zorina, ali veljajo njegove današnje izjave kot dokončen odgovor, ali pa se lahko pričakuje pozneje nov odgovor.

Zahodne delegacije so že danes zjutraj izročile Zorinu ruski prevod predlogov in Zorin jih je zavrnil takoj, potem ko je končal govoriti Harold Stassen. Vendar pa ugotavljajo v zahodnih delegacijah, da je Zorin izrekel pripravljenost na nov sestanek z zahodnimi delegati, ki je bil določen za torek.

Novi napadi Angležev na Jemen

KAIRO, 29. — Jemenski odpravnik poslov v Kairu Mohamed el Samy je obtožil Britance, da so ponovili napade na obmejne jemenske vasi in povzročili izgube med prebivalstvom ter materialno škodo. Samy je dejal, da so pri angleški vladi vložili že 41. protest ter je dejal, da so se britanske provokacije in napadi okrepili s pretvezo, da je bilo Jemenu izročeno sovjetsko orožje, ki naj bi ogražalo Aden. Predstavnik jemenskega poslaništva v Kairu je dejal, da so britanska štirimotorna letala v zadnjih 24 urah odvrgla na obmejno področje Sukair številne bombe in rakete.

Jemenski odpravnik poslov v Washingtonu Ali Zabarah pa je danes opozoril pomočnika državnega tajnika za zadeve Srednjega vzhoda na letalsko bombardiranje mesta Sukair. Odpravnik poslov je nadalje obtožil Veliko Britanijo, da uporablja bombe iz napalma.

—«»—

BONN, 29. — Trije poslanci iz Vzhodne Nemčije so izročili danes podpredsedniku zahodnonemškega parlamenta socialdemokratu Schmidu poslanico, v kateri predlagajo prepoved atomskega orožja na nemškem ozemlju in umaknitev čet iz Zahodne in Vzhodne Nemčije.

V Damasku zanikujejo vest o obisku Bulganina in Hruščeva

Bitar sprejel indijskega in sovjetskega predstavnika
Nadaljujejo se ameriške spletke

DAMASK, 29. — Sirski zunanji minister Salah Bittar je izjavil: «Popolnoma lažno je, da so iz uradnih virov sporočili vest o obisku maršala Bulganina in Hruščeva pred novim letom v Siriji.» Nato je še dodal, da nič ne ve o takšnem obisku ter da so vesti o njem obnovitev propagandistične gonje proti Siriji. Predstavnik sovjetskega zunanjega ministrstva pa je dejal, da so vesti o bližnjem obisku Bulganina in Hruščeva v Siriji neumnost.

Danes je Salah Bittar sprejel indijskega in arabskega poslanika ter sovjetskega odpravnika poslov. Ko so ga vprašali, kaj je bil predmet teh razgovorov, je Bittar dejal, da so proučili sedanje odnose Sirije s temi državami. Na vprašanje, ali se bodo sirski in libanonski predstavniki sestali, da si izmenjajo informacije o Hendersonovi misiji, je minister dejal, da ni sprejel nobenega predloga v tem smislu.

V izjavi o libanonski zunanji politiki je danes libanonski ministrski predsednik Sami Solh v poslanski zbornici dejal, da bo njegova vlada vodila enako zunanjo politiko kot prejšnja. Ta politika predstavlja tudi sprejetje Eisenhowerjeve doktrine. Najvažnejše libanonsko zunanjepolitično vprašanje pa ostaja Palestina. Solh je dejal: «Nihče izmed nas ne namerava skleniti z Izraelom miru in nadaljevali bomo borbo proti uzurpatorju, dokler Arabci ne dobe vseh svojih pravic v Palestini.» Libanonski ministrski predsednik je nato obžaloval dejstvo, da se je začela med Arabci prava propagandna vojna ter da ima hladna vojna negativen vpliv na odnose med arabskimi državami. Libanon in druge arabske države si morajo prizadevati za zboljšanje medsebojnih odnosov in proučiti status Arabske lige v luči novega položaja. Minister pa ni povedal, kako se vse to sklada z Eisenhowerjevo doktrino in z libanonsko hujskaško politiko.

Ameriški podtajnik Henderson pa je nadaljeval svoje razgovore v Beirutu. Danes se je posvetoval z ameriškimi poslaniki v Libanonu, Iraku in Jordaniji. Pozneje je imel nov razgovor s predsednikom Samunom. Predstavnik državnega departmaja v Washingtonu je izjavil, da se bo Henderson verjetno vrnil v ZDA konec tedna ali v začetku septembra. Zdi se, da bo Henderson odpotoval z letalom naravnost iz Beiruta ter da ne bo obiskal drugih držav na Srednjem vzhodu.

Američani pa so aktivni tudi v Izraelu. Tu se je njihov odpravnik poslov William Baxter danes razgovarjal z izraelskim zunanjim ministrom o «sirski krizi». List «Maariv» piše, da je Baxter izročil ministru poslanico državnega departmaja, ki pravi, da so ZDA pri zadnjih posvetovanjih z državami Srednjega vzhoda upoštevale izraelsko stališče do sirskih dogodkov.

V Londonu pa je te dni glavni tajnik bagdadskega pakta Syaid Khalidi, ki je imel že več razgovorov o položaju na Bližnjem vzhodu s člani angleške vlade in s funkcionarji zunanjega ministrstva. Ob tej priložnosti so proučili tudi položaj v Siriji. Politični komentator kairskega radia je danes svaril ZDA pred pristopom k bagdadskemu paktu. Tak pristop bi utegnil ukrepiti hladno vojno ter sprožiti na Srednjem vzhodu krajevno vojno, ki bi bila podobna korejski. Toda pri tem je treba upoštevati, da je položaj na Srednjem vzhodu temeljito različnejši od položaja na Daljnem vzhodu, pa tudi mednarodni položaj je sedaj drugačen. Ameriško ljudstvo še ni pozabilo škode, ki jo je povzročila korejska vojna; nihče pa ne more zagotoviti, da se ne bi morebitna krajevna vojna na Srednjem vzhodu spremenila v splošen spopad.

—«»—

Iz ZDA poročajo o «izrednem uspehu» z raketo «Jupiter»

WASHINGTON, 29. — Državni tajnik za vojsko Wilbur Brucker je izjavil, da je ameriška raketa «Jupiter», ki ima akcijski radij 1500 milj, in katero so preizkusili včeraj v Canaveralu, «dosegla izreden uspeh». Brucker je tudi izjavil, da se delo za pripravo rakete «Jupiter» s srednjim akcijskim radijem nadaljuje z bolj pospešenim časom, kakor se je predvidevalo, ter da so raketo «preizkušali z velikim uspehom». «Toda, je dejal, nočem iti dalje.»

Medtem zatrjujejo, da bodo v ZDA preizkušali v začetku jeseni raketo vrste «Atlas» z akcijskim radijem 5000 milj. List «The Army-Navy-Air Force Register» piše, da se ZDA pripravljajo, da z uspehom izstrelijo svojo medcelinsko balistično raketo. «ZDA, pripominja list, sedaj z ramo ob rami tekmujejo s Sovjetsko zvezo v življenjski dirki za medcelinsko balistično raketo kljub nasprotnim vestem in trditvam.»

Predstavnik glavnega štaba NATO v Evropi pa je danes izjavil, da se strokovnjakom tega poveljstva zdi mogoče, da je nedavno atomsko eksplozijo v SZ povzročil usmerjevani izstrelek, opremljen z atomsko konико.

V Canberri je avstralski minister za informacije sporočil, da se bo prihodnja vrsta britanskih jedrskih poizkusov na področju Maralinga začela septembra.

Pred sejo ministrskega sveta

Posvetovanje Zolija z ministri o raznih aktualnih vprašanjih

Trenja v Krščanski demokraciji - PSDI se pripravlja na kongres - Di Vittoriove izjave o sindikalnem položaju

(Od našega dopisnika)

RIM, 29. — V Rimu se pripravljajo na poživitev političnega življenja. Predsednik vlade Zoli je danes sprejel notranjega ministra Tambronija, ministra za poljedelstvo Colomba zakladnega ministra Medicija, ministra za pošto Mattarello, poslanika v Washingtonu Brosia in v Parizu Quaronija ter podtajnika v predsedstvu vlade senatorja Spallina. Z njimi je obravnaval razna vprašanja v zvezi z bližnjo sejo ministrskega sveta, ki bo 3. septembra, s ponovnim pričetkom parlamentarnega delovanja in z bližnjim zasedanjem OZN.

Zdi se, da se je Zoli razgovarjal s Tambronijem o pripravah za bližnjo volilno kampanjo. Minister Mattarella je seznanil predsednika vlade z ukrepi v zvezi z izročitvijo telefonskih družb ustanovi IRI, kar je že odobril parlament. Z ministrom Medicijem je Zoli razpravljal o finančnem položaju, ki ni ravno rožnat. Glede razgovora z ministrom Colombom pa se domneva, da sta se v njem dotaknila zakona o agrarnih pogodbah, ki dela in je že povzročil vladi toliko preglavic. Z Brosiom je Zoli razpravljal o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu na zasedanju OZN, in o razorožitvi. Razen tega bo Brosio, ki odhaja v Washington, zagotovil tamkajšnji vladi, da nima Gronchijevo potovanje v Iran nobenih posebnih namenov.

Danes je tudi agencija «Italia» v zvezi s napovedanim levičarskega tiska o predvčerajšnjem razgovoru Pelle z angleškim odpravnikom poslov izdala poročilo, v katerem pravi, da so vse vesti, ki jih je objavil levičarski tisk o razvoju italijanske zunanje politike, netočne. Vlada namerava voditi politiko, ki jo je obrazložil zunanji minister Pella pred pristojno senatno in zbornično komisijo in na njegovi zadnji tiskovni konferenci. Vsekakor pa je bilo že znano, da ne namerava italijanska vlada voditi lastne zunanje politike v Sredozemlju. V zvezi s tem obsojajo v Rimu tudi brezbrižnost vlade do velike škode, ki jo je povzročilo italijanskim emigrantom razvrednotenje franka, saj izgubijo vse njihove pošiljke denarja v Italijo mnogo na svoji vrednosti. Predsednik vlade Zoli je sicer razpravljal o tem vprašanju z italijanskim poslanikom v Parizu Quaronijem, toda vprašanje je, ali bo poslanik kaj dosegel.

Socialdemokrati se pripravljajo na svoj kongres. Tudi tajnik PSDI Tanassi bo v svojem poročilu na kongresu obravnaval vprašanje zavezništev in sestave vlade po volitvah, česar se je že dotaknil te dni Saragat. Njegovo poročilo bodo obravnavali 2. septembra na sestanku izvršnega odbora PSDI, nato pa še na sestanku vodstva, ki bo 3. in 4. septembra. Tanassi bo v svojem poročilu poudaril, da računajo Fanfani in drugi demokristjanski voditelji z absolutno večino Krščanske demokracije na prihodnjih volitvah. Kar se tiče bodoče vlade, pravi Tanassi, da ni izključiti možnosti sodelovanja med demokristjani in socialdemokrati. To naj bi tudi prisililo Nennija, da končno izbere med komunizmom in demokracijo.

Na sestanku vodstva PSDI bodo tudi proučili Tanassijevo poročilo; predstavniki drugih struj pa bodo orisali svoje stališče, ki ga bodo nato nakazali z resolucijami na predkongresnih skupščinah, ki se pričnejo 10. septembra. Matteotti bo orisal načrt svoje resolucije za skupino srednje levice, Simonini za desnico, Zagari pa za levico. Doslej še nič ne kaže, da bi se sredinska levica in levica sporazumeli.

Tudi demokristjanom ni z rožicami postlano ter se med seboj ribajo. To se vidi tudi iz današnje številke demokristjanskega glasila «Popolo», ki kaže, da se mnenja ministra Andreottija in člana vodstva dr. Granellija križajo. Na zasedanju krščanskih študijev, ki je bilo v Assisiju, je namreč Andreotti trdil, da krščanski politiki ne morejo uživati svobode in neodvisnosti mnenj v odnosu do Cerkve. V tem se je Andreotti pač strinjal z ravnateljem vatikanskega lista «Osservatore Romano», ki je v nekem članku trdil, da ne more biti demokristjanska politika neodvisna od Cerkve. Granella pa trdi, da mora Krščanska demokracija iskati svoja zavezništva na osnovi državnih vprašanj in ne na podlagi ideologije. Demokristjanska stranka pa mora uživati politično avtonomijo. To kaže, da niso v Krščanski demokraciji še zamrle vse laične težnje.

Včeraj je bil pod predsedstvom Di Vittoria sestanek tajništva CGIL. Di Vittorio je na sestanku poročal o zasedanju izvršnega odbora Svetovne sindikalne zveze, ki bo imela od 4. do 15. oktobra svoj kongres v Lipskem. Na zasedanju so izdelali teze, ki slone na enotnosti delavskega razreda v državnem in mednarodnem merilu.

Danes pa se je Di Vittorio razgovarjal na Montecitoriu z novinarji o sindikalnem gibanju v Italiji, pri čemer je omenil stavko rimskih tramvajskih uslužbencev ter vsedržavno sindikalno gibanje pekov ter kemijskih delavcev in delavcev v plinarnah. Za te stroke je možna tudi napoved stavke. Kar se tiče bodočnosti, je glavna naloga sindikatov vprašanje izboljšanja mezd in plač, s katerimi ni zadovoljna nobena stroka. Nezadovoljstvo delavcev ne narašča samo zaradi višanja cen, marveč tudi zato, ker zvišanju proizvodnosti dela in industrijskih dohodkov ne ustrezajo plače, tako da imajo od tega korist samo delodajalci. Od tehničnega napredka in zvišanja proizvodnje ter zmanjšanja proizvodnih stroškov pa morajo imeti korist tudi delavci. Zato bodo sindikati zahtevali, da se izboljšajo kolektivne pogodbe za razne stroke, kakor bodo spotoma zapadale, prav tako pa bo moralo priti tudi do akcije za izboljšanje plač v posameznih podjetjih, pri čemer bo treba pač upoštevati njihovo različno gospodarsko moč.

A. P.

—«»—

Zbližanje med FLRJ in Bolgarijo

BEOGRAD, 29. — Na jugoslovansko-bolgarski meji pri vasi Kovilovo v okraju Negotin je bil včeraj tradicionalni sejem, katerega se je udeležilo nad deset tisoč jugoslovanskih in bolgarskih državljanov. Ker je bila meja odprta ves dan, so jugoslovanska in bolgarska podjetja postavila na obeh straneh meje svoje posebne prodajalne.

—«»—

Eisenhower «razočaran»

WASHINGTON, 29. — Predsednik Eisenhower je dejal, da je razočaran nad dejstvom, da so člani mešane parlamentarne komisije, ki so se včeraj sestali, dolččili, da bo znašala ameriška pomoč tujini 3 milijarde 435.810.000 dolarjev in da se niso mogli sporazumeti o vsoti, ki jo je odobril senat, to je 3.692.710.000 dolarjev.

—«»—

Ameriški oficirji v Iranu

TEHERAN, 29. — Perzijski šah je danes sprejel 60 višjih ameriških oficirjev, članov ameriških vojaških misij v državah Srednjega vzhoda. Oficirji, ki so prišli iz Saudove Arabije, Turčije, Iraka in Pakistana, so se sestali na konferenci z oficirji perzijske vojske. Predstavnik ameriškega poslaništva v Teheranu je izjavil, da ni imel ta sestanek nobene zveze s političnim razvojem na Srednjem vzhodu.

«Zgodba o Esther Costello» na festivalu

Kljub propagandi le povprečen uspeh

Šoštakovič je odklonil ponudbo, da bi napravil glasbo za francoski film «Grenka zmaga»

(Od našega posebnega dopisnika)

BENETKE, 29. — *Propaganda za posamezne filme na festivalu ni enaka. Vendar pa propaganda ne jamči za kvaliteto. Angleški film «Zgodba o Esther Costello» je bil napovedan na način, da bi človek mislil, da gre res za kak velik proizvod angleške kinematografije. Toda pri predvajanju filma smo se lahko prepričali, da ima film vse polno slabih točk, s katerimi se pač ne more uvrščati med boljše filme na festivalu. Sicer ne smemo govoriti vnaprej, vendar doslej pač še vedno pričakujemo, kdaj bo prišlo tisto, kar bi naj bilo najboljše. Ali bosta mogoče to italijanska filma, ali sovjetski, ali francoski?*

Danes smo doživeli nekaj, kar se doslej ni dogajalo: v dvorani so ploskali, a je bilo očitno, da je ploskanje norčevanje. In na glas so se smejali, ko bi se zdelo, da so najbolj pretresljivi trenutki, tako da bi imel človek vtis, da je v kakem predmestnem kinu, če ne bi bilo očitno, da je šlo večkrat res za zasmehovanje, ki ga pa nazadnje film v toliki meri zopet ni zaslužil. Res pa je, da je v filmu vse preveč situacij, ki zaradi svoje konvencionalnosti ne prepričujejo. Igralsko pa je zanimiva samo Heather Sears, angleška igralka s svojim prvim filmom, medtem ko Joan Crawford in Rossano Brazzi s svojo solidno a sicer že davno stereotipirano igro nista z ničemer presenetila.

Režiser David Miller ima gotovo mnogo «zaslug», če je ta film uspel vse preveč banalen. Uporabil je zgodbo iz romana z istim imenom Nicholasa Monsarrata. Zaradi eksplozije bombe, ki je ostala iz vojne, je osemletna deklica na Irskem oslepela ter ostala gluhonema. Nekaj let pozneje je vzame s seboj neka bogata gospa Landi (Joan Crawford) iz Bostona, ki jo da v poseben inštitut in si tudi sama osebno z njo mnogo prizadeva, tako da se deklica priuči precej dobrega sporazumevanja. Pozneje pa začne ločeni mož Landijeve, ki se je vrnil k ženi, v družbi svojega malopridnega prijatelja izkoriščati deklico z zbiranjem posebnega dobrodelnega fonda, pri katerem pa obadva krepko kradeta. Ob neki priliki pa hoče Landi Esther, ki se je razvila v prikupno dekle, zapeljati. Močan duševni pretres je dekletu vrnil vid in polagoma začne tudi govoriti. Zena, ki je zvedela za vse moževe nesramnosti, prepusti dekle novinarju Grantu (Lee Patterson), sama pa povabi moža s seboj, da se z avtomobilom odpeljeta. Toda še prej je vzela s seboj revolver — in potem se je razširila vest, da sta se zakonca Landi ubila pri avtomobilski nesreči.

Zanimivo je, da je bil mnogo bolj toplo sprejet film, ki so ga takoj zatem vrteli v tako imenovani «informativni sekciji», namreč madžarski film «Prosto stanovanje» režiserja Imreja Feherja. Sicer filma je res bil dokaj preprost: služkinja se zaljubi v navadnega vojaka in tudi on ji vsaj začasno vrača ljubezen. Nima pa poguma, da bi ji povedal, da kljub temu, da je navaden vojak, pripada bogati družini. Pravzaprav ji je nekoč že hotel povedati, toda ona ga je prekinila, češ nikoli te nisem spraševala, kaj si. Toda ob neki priložnosti ga zagleda kot gosta družine, v kateri sama služi. In tu je režiser izbral konec, ki nima niti happy-enda, pa se tudi ne konča s kako tragično sceno. Služkinja vzame svoj kovček in odide, da se ne bi z mladeničem srečala, čeprav ji ta še poskuša nekaj povedati ali pojasniti.

Nekoliko polemičen značaj je imela tiskovna konferenca o francoskem filmu (Paul Graeth je izrecno poudaril, da je film francoski in da bo ostal francoski) («Grenka zmaga»). Na vprašanja je večinoma odgovarjal režiser Ray, ki se je kar dobro izmotaval. Toda na koncu je Graeth dokaj ostro in govoreč včasih v francoščini in včasih v angleščini odgovarjal na «napad italijanskih komunistov». Pri tem se je zelo neumestno skliceval na dejstvo, da je bil film prikazan v sovjetskem veleposlaništvu v Parizu, ker so producenti želeli, da bi glasbo napravil Šoštakovič; Graeth je imel danes v rokah Šoštakovičevo brzojavko, s katero je komponist odgovoril, da zaradi bolezni ne bo mogel napraviti glasbe za film, toda sovjetsko veleposlaništvo se je zelo pohvalno izreklo, češ da je to film, ki se bo gledal tudi na drugem kraju železne zavese.

Tako Graeth kot pretežni del novinarjev, ki so zadevo komentirali tako, kot da italijanski komunisti še pač niso pravočasno prejeli navodil, so spet pokazali, da jim je povsem prav, če se zahodni komunisti ravnajo po Moskvi, kadar jih tam pohvalijo, biti bi pa morali samostojni tekrat, kadar prihaja iz Moskve graja.

R. R.

Jugoslovanski komentarji o medcelinski raketi

Nujen je sporazum med velesilami o prepovedi orožja za množično uničevanje

Brilej o nalogah bližnjega zasedanja skupščine OZN

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Jugoslovanska javnost je z velikim zanimanjem sprejela vest o uspeli izstrelitvi prve sovjetske medcelinske rakete. Nasprotno kakor v zahodnih prqavah ni vest povzročila presenečenja in razburjanja, ker je bilo pričakovati, da bodo izumitelji uspeli pri svojih poizkusih. Vest, da so napori sovjetskih izumiteljev uspeli, samo potrjuje upravičenost takega pričakovanja in pričakovanja, da bodo tudi izumitelji ostalih držav uspeli pri svojih poizkusih. Izpopolnjevanje novega orožja še bolj prepričljivo dokazuje, kako neobhodno potrebno je, da se velike sile, ki imajo glavno odgovornost za ohranitev miru v svetu, čim prej sporazumejo o prepovedi uporabljanja sredstev za množično uničevanje.

Prvi komentar o uspelem poletu prve medcelinske rakete se bo pojavil v jutrišnji številki glasila Zveze komunistov Jugoslavije »Komunist«. List ugotavlja, da je težko verjeti, da bo to sporočilo pospešilo razgovore o razorožitvi, in da ni, dvoma, da ima to sporočilo, kot vsako podobno sporočilo, tudi političen namen. Toda dobro je, da je sovjetska vlada istočasno pouadarila potrebo vsaj začasnega sporazuma o razorožitvi. Čeprav v Zorinovi izjavi v razorožitvenem pododboru ni nobenih novih elementov, je vendarle pomembno, da se v njej izraža zaskrbljenost zaradi zastoja pri pogajanjih in se poudarja nujnost prenehanja poizkusov z jedrskim orožjem. «Komunist» pripominja, da je razumljivo, da sporazum take vrste ne bi bilo popolna rešitev in da bi bilo bolje prenehati s proizvodnjo jedrskega materiala, prepovedati vse jedrsko orožje ter radikalno zmanjšati vojske in njihovo oborožitev. List zaključuje, da se pri nečem mora začeti in da je težko razumeti, zakaj bi prenehanje poizkusov bilo neugodno za eno ali za drugo stran.

«Razvoj mednarodnega položaja postavlja pred Združene narode velike naloge, kot so vprašanje razorožitve, prenehanje oboroževalne tekme, organiziranje takšnega mednarodnega gospodarskega sodelovanja, ki bi stvarno prispevalo k ustalitvi in razvoju svetovnega gospodarstva in ustvarilo trdno osnovo za mir v svetu,» poudarja v svoji izjavi «Borba» stalni delegat v OZN dr. Jože Brilej v zvezi z dvajsetim rednim zasedanjem glavne skupščine OZN. «Tem bolj povzroča skrbi nevarnost, da se ozracje, ki je potrebno za rešitev teh nalog, lahko pokvari s predhodno razpravo o Madžarski na posebnem zasedanju. Ponovno razpravljanje o madžarskih dogodkih ne more služiti pozitivnemu namenu.» poudarja Brilej. «Nasprotno, upravičena je bojazen, da bi pogrevanje lanskoletnih dogodkov lahko oviralo dosedanji razvoj ustalitve notranjih razmer na Madžarskem in povzročilo nadaljnjo zaostritev mednarodnega položaja.»

Dr. Brilej, ki bo te dni odpotoval kot vodja jugoslovanske delegacije na zasedanje OZN v New York, se bo med potjo ustavil v Londonu, kjer se bo razgovarjal s člani razorožitvenega pododbora.

B. B.

—«»—

Gomulka obišče Jugoslavijo

VARŠAVA, 29. — Danes so v Varšavi sporočili, da bo septembra odpotovala v Beograd poljska delegacija, ki bo najbrž vodil vodja poljske KP Vladislav Gomulka. Neki vladni predstavnik je izjavil, da bodo izdali o tem morebiti poročilo v bližnjih dneh ter je dodal, da še ne more povedati datuma in podrobnosti o obisku.

—«»—

Razgovori v Beogradu z mongolsko delegacijo

ZAGREB, 29. — Delegacija mongolske vlade je prišla danes zjutraj iz Opatije v Zagreb. Med potjo je v Karlovcu obiskala tovarno turbin in dieselovih motorjev. Po kosilu, ki ga je delegaciji priredil podpredsednik sabora Hrvaške Karl Mrazović, si je delegacija ogledala Zagreb. Jutri se bo delegacija vrnila v Beograd, kjer se bo zjutraj začeli politični razg

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23, najnižja 13,7, zračni tlak 1018,7 pada, vlaga 47 odst., 4,3 mm padavin, morje razgibano, temperatura morja 22,4.

Vreme danes: Pretežno jasno z delnimi pooblačitvami.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 30. avgusta
Roza, Bronislava
Sonce vzide ob 5.22 in zatone ob 18.48. Dolžina dneva 13.26. Luna vzide ob 11.32 in zatone ob 21.28.
Jutri, SOBOTA, 31. avgusta
Rajmund, Rajko

Sestanek med predstavniki PRI in KD

Demokristjani zavrnili sestavo sredinsko-levičarskega odbora

KD bi hotela obnoviti «štiristrankarski demokratični center», ki je zdavnaj propadel - PRI ne vidi drugega izhoda kot nove volitve

Na pobudo republikanske stranke je bil sinoči sestanek med predstavniki PRI in KD, na katerem so razpravljali o možnosti sestave sredinsko-levičarskega občinskega odbora. Toda demokristjani niso hoteli ničesar slišati o tem predlogu. O sestanku je tajništvo PRI poslalo časnikom naslednjo izjavo: «Predstavniki PRI so se včeraj sestali s predstavniki KD, katerim so sporočili sklepe skupin «zmerne levice» za sestavo občinske uprave, ki naj bi slonela na demokratičnih strankah.

Po podrobni proučitvi položaja je prišla PRI do ugotovitve, da je vendar mozna rešitev na osnovi konkretnega in točnega upravnega programa, ne da bi se pri tem spremenila politična linija posameznih strank. Čeprav je KD pohvalila iniciativo PRI, je vendar izjavila, da ne more spremeniti svojega stališča na osnovi omenjenega predloga, ker je njeno stališče vezano na štiristrankarski demokratični center.

Glede na dejstvo, da je nemogoče sestaviti občinski odbor, ki bi lahko upravljal občino s podporo demokratičnih in socialnih sil, PRI ne vidi drugega izhoda kot razpust sedanjega občinskega sveta in razpis novih volitev».

Gornja izjava je dovolj jasna. KD noče na noben način popustiti od svojega okostenelega stališča in programa in se še vedno sklicuje na obnovitev «štiristrankarskega demokratičnega centra», ki je nesamo v Trstu, temveč tudi v vsej Italiji, popolnoma propadel. Sicer pa to ni nič novega. Saj smo tudi mi pred nekaj dnevi dvomili v kakršen koli uspeh iniciative «zmerne levice», kot imenujejo republikanci sebe, PSDI, PSI in eno neodvisno svetovalko, saj so jo načele stranke, ki imajo skupno s KD šele 28 svetovalcev, kar ne zadostuje za upravljanje občine z večino glasov.

Toda demokristjani hočejo s svojim stališčem izsiliti, da bi občinski svet zavrnil ostavko župana in odbora in da bi Bartoli in njegova družba še naprej ostali na oblasti. Če jim bi to uspelo, potem bi lahko še dolgo vladali s pomočjo fašistov in monarhistov. To so sicer želje KD. Večina strank v občinskem svetu pa ne mara več ne Bartolija ne sedanjega odbora. Zato bo večina ostavko sprejela, saj s tem odborom in njenim dosedanjim programom ni več mogoče upravljati občine. Če se KD noče odločiti za sestavo sredinsko-levičarskega odbora, potem je bolje, da se občinski svet razpusti in da se razpišejo nove volitve.

—«»—

Nova železniška tarifa ČSR-Trst-prekomorje

Z 31. avgustom zapade direktna železniška tarifa CSR-Trst-prekomorje, ki je veljala od 1. decembra preteklega leta in stopi v veljavo dodatna, že takrat določena, tarifa. Nova tarifa predvideva le manj pomembne spremembe tehničnega značaja in bo v praksi ostalo plačevanje prevoznih stroškov na dosedanji ravni.

—«»—

Avstrijske ladje za rečno in morsko plovbo

Tudi v Avstriji so pričeli graditi ladje za prevažanje blaga in tovorov po morju. Te gradnje omogoča ladjedelnica v Korneuburgu na Donavi, od koder ladje odplovejo do Črnega morja.

S splovišča te ladjedelnice bodo spustili v Donavo 2. septembra 1.300-tonsko motorno ladjo, katero grade za nekega nemškega brodarja in ki je prva v vrsti teh naročil. Ladja je dolga 65 metrov, široka 10, visoka 5.8. Opremljena je z motorjem, ki bo razvijal 1.000 konjskih sil in ji omogočil brzino 12 milj na uro. Gradili so jo 9 mesecev in se stroški gradnje sučejo okrog 2 milijonov nemških mark. V omenjeni ladjedelnici grade še tri podobne ladje.

—«»—

Tržaški alpinisti v Elbruškem pogorju

Stirje tržaški alpinisti so zavzeli tri visoke vrhove Elbruškega pogorja v Iranu. Gre za člane tržaške alpinske ekspedicije, ki jo vodi inž. Mauro Botteri, ki so sporočili to vest včeraj dopoldne, ko so se vrnili v Teheran. Tržaški alpinisti so se povzpeli na sledeče vrhove: Prst boga 4420 metrov, Kersan 4310 metrov in tretji vrh, ki je brez imena in je visok 4280 metrov. Poleg tega so se Tržačani povzpeli na najvišji vrh «Alan Kouch», katerega višina ni bila do sedaj točno določena in so jo izračunali naši alpinisti na 4620 metrov.

Tržaška alpinistična ekspedicija je tako uspešno rešila prvi del zadane naloge.

—«»—

Promet v avgustu skozi Javna skladišča

Po predvidevanjih bo v avgustu dosegel promet skozi Javna skladišča 265.000 ton blaga. V pristanišče bodo v avgustu pripeljali 205.000 ton blaga, pri čemer predstavljajo največji delež rudnine s 180.000 tonami. Iz pristanišča bodo odpeljali okrog 60.000 ton blaga, med drugim 14.000 ton lesa.

«Tržaški zdravniški dnevi»

V prvi polovici septembra bodo v Trstu priredili «Tržaške zdravniške dneve», «Mednarodni symposium za zdravstvo in socialno higieno» ter «Mednarodno razstavo naprav za bolnišnice in higiensko-sanitarnih naprav». Vse te manifestacije bodo v «Palači narodov» tržaškega velesejma.

«Tržaški zdravstveni dnevi» bodo od 6. do 8. septembra in bo ob tej priložnosti obiskalo Trst okrog 400 zdravnikov ter znanstvenikov iz vse Italije. Skupno bodo prebrali v teh dneh 15 referatov o raznih zdravstvenih vprašanjih.

«Symposium» bo od 9. do 12. septembra in bodo na njem sodelovali zdravniki in znanstveniki desetih držav. Uvodni govor bo imel prof. John Rees, direktor «World Federation for Menthal Health» iz ZDA, ki bo obravnaval temo: «Vpliv okolja na psihično-fizični razvoj človeškega organizma».

Na razstavi zdravstvenih naprav, ki bo v pritličju «Palače narodov» in kamor bo za občinstvo vstop prost, pa bodo sodelovali največji zavodi za socialno zavarovanje (INAIL, INPS, ENPI, ONMI) in visoki komisariat za prehrano. Prisotna pa bodo tudi nekatera največja podjetja: FIAT, Olivetti, Aquila, Marzotto, ki bodo prikazala njih dejavnost na tem področju.

Sindikalna kronika

Dokler jim ne bodo priznali pravic bodo kovinarji z borbo nadaljevali

V obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu bodo stavkali danes in jutri - Položaj v podjetju Sartori

Sindikalna borba tržaških kovinarjev se z nezmanjšanim tempom nadaljuje. Tudi včeraj popoldne je bila v vseh obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu enourna enotna stavka, katero sta sklicali obe krajevni sindikalni organizaciji tržaških kovinarjev. Stavka je zelo dobro uspela in s tem so tržaški delavci ponovno pokazali in potrdili, da se bodo borili vse dotlej, dokler jim ne bodo priznane pravice, ki jim pripadajo. Kot je znano, tržaški kovinarji zahtevajo ureditev akordnega dela, zvišanje prejemkov in izboljšanje delovnih pogojev. Do sedaj namreč vodstva CRDA, Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Justa niso pokazala svoje dobre volje in niso sploh še pristala na pogajanja s sindikalnimi predstavniki glede zahtev, ki so jih le-ti predložili že pred časom v imenu delavstva. Poudariti je treba, da sta obe sindikalni organizaciji predložili skoraj enake zahteve in enotno nastopili v obrambo delavskih pravic. Borbenost in enotnost delavstva pa sta prišli do izraza med stavko, katere se je udeležilo skoraj vse delavstvo in uradništvo ter sledilo navodilom svojih sindikalnih organizacij. Če delodajalci ne bodo v kratkem pristali na delavske zahteve, se bo sindikalna borba nadaljevala.

Tudi danes bo v vseh obratih CRDA in Tržaškem arzenalu enotna stavka. V CRDA se bo stavka začela ob 14. uri, medtem ko se bo začela v Tržaškem arzenalu ob 15.30. Tudi v soboto se bo stavka nadaljevala in verjetno se bo končala v ponedeljek zjutraj. Ako se bodo delodajalci premislili in pristali na začetek pogajanj, se bo sindikalna borba končala.

Včeraj je nova Delavska zbornica naslovila delavcem proglas, v katerem jih poziva na enotnost v borbi za dosego dolgo pričakovanih pravic.

Kot smo že poročali, so delavci ladjedelnice Sv. Justa sklenili, da začasno prekinejo sindikalno borbo. S tem svojim dejanjem hočejo pokazati delodajalcem, da so pripravljeni na pogajanja, kljub temu da jim ravnateljstvo še vedno ni izplačalo enotedenske mezde. Upati je, da se bodo razmere v tem podjetju končno razjasnile in da bo prišlo do pogajanj glede delavskih zahtev. Vendar bodo delavci, preden bodo začeli s pogajanji, zahtevali, da jim ravnateljstvo izplača zaostalo mezdo.

Ravnateljstvo podjetja Sartori še vedno vztraja pri tem, da se ne bo pogajalo z nikomer glede odpustov. Kot smo že poročali, je ravnateljstvo brez predhodnega obvestila sindikatov odpustilo 10 delavcev. Ravnateljstvo podjetja je tudi sporočilo da bo še v tem tednu odpustilo še ostale delavce in zaprlo tovarno. S tem bi ostalo brez dela okoli 40 družin. Sindikati bodo vsekakor posredovali pri ravnateljstvu in če to ne bo voljno začeti s pogajanji, se bodo sindikati obrnili na pristojne oblasti. Vsekakor bo zanimivo vedeti, kako bodo oblasti reagirale glede namena ravnateljstva, da zapre tovarno.

Včeraj so se začela na sedežu Zveze industrijcev pogajanja med sindikalnimi predstavniki in ravnateljstvom tovarne «Acciaierie Trafileria Triestina» glede odpusta 20 delavcev. Pogajanja so se začela precej pozno in doseženi rezultati še niso znani.

Ravnateljstvo ladjedelnice Felszegy še vedno ni delavcem izplačalo obljubljene nagrade v znesku 10.000 lir. Ravnateljstvo se izgovarja, da ni plačalo delavcem omenjene nagrade zaradi birokratskih zapletljajev, ki so nastali v podjetju.

—«»—

Poziv davkoplačevalcem

Županstvo poziva vse davkoplačevalce, da predložijo do 20. septembra svoje davčne prijave na IV. oddelku občinske uprave v Ul. Rettori št. 2, III. nadstropje; soba 272, kjer tudi dobe brezplačne obrazce.

—«»—

Nezgodi na delu

Včeraj ob 14.15 so sprejeli na opazovalnem oddelku splošne bolnišnice 45-letnega težaka Uga Drobnicha iz Ul. Baiamonti 63. Povedal je, da se je ponesrečil med delom v Starem pristanišču, medtem ko je razkladal drva iz železniškega voza. Med razkladanjem se je spotaknil in padel na tla. Pri padcu se je udaril v glavo, zaradi česar se bo moral zdraviti 10 dni.

Malo kasneje pa so z rešilnim avtom Rdečega križa pripeljali v splošno bolnišnico 44-letnega Renata Valca iz Ul. Severi 1. Zdravniki so mu ugotovili rano na prstu leve roke, zaradi česar se bo moral zdraviti tri tedne. Izjavil je, da je malo prej v neki delavnici na Stari Istrski cesti delal pri električni žagi in je po nerodnosti postavil prst k rezilu.

—«»—

Usoden padec

Malo pred poldnem so pripeljali v bolnišnico 83-letno Domenico Bresau vd. Clede od Sv. M. M. zgornje 619. Zdravnikom je povedala, da je malo prej padla na dvorišču svojega stanovanja. Dežurni zdravnik ji je ugotovil zlom desne stegnenice. Njeno stanje je zelo resno in zdravniki so si pridržali prognozo.

—«»—

Prometne nesreče

Včeraj ob 11.30 so z rešilnim avtom RK pripeljali v splošno bolnišnico 25-letnega Giovannija Zacchigno s Trga Libertà 9 in 20-letnega električarja Carla Novela iz Ul. Aquila 3. Oba mladeniča so sprejeli na II. kirurškem oddelku, in sicer prvega zaradi ran in prask na obrazu ter nezavestnega stanja, drugega pa zaradi globoke rane na glavi, udarca na desni ličnici in nezavestnega stanja.

Agenti prometne policije, ki so mladeniča spremili v bolnišnico, so izjavili, da sta se ponesrečila medtem ko sta se vozila na motornem kolesu po Furlanski cesti s Kontovela proti Trstu. Motorno kolo je vozil Novel, zadaj pa je sedel njegov prijatelj Giovanni. Ko sta privozila do mitnice, je Novel iz neznanih vzrokov zgubil oblast nad volanom in motorno kolo se je zaletelo v bližnje drevo ter se prevrnilo. Pri tem sta se oba mladeniča hudo poškodovala. Njuno stanje je zelo resno in zdravniki se o njem niso izrekli.

Včeraj popoldne ob 13. uri je 34-letni Antonio Pauluzzi vozil kamion po Ul. Gatteri proti Drevoredu XX. septembra. Na križišču z Ul. Ginnastica se je v kamion zaletel s svojim motornim kolesom 27-letni Carlo Stelco s Scale Sante 7. Pri trčenju je Carlo dobil le manjše udarce in se je kar peš odpravil v bolnišnico. Dežurni zdravnik mu je ugotovil le majhno rano na levi strani telesa, zaradi česar se bo moral zdraviti približno en teden.

Ob 17. uri pa so pripeljali v bolnišnico 7-letnega učenca Draga Debernardija iz Ul. Corridoni 9. Zdravniki so mu ugotovili udarec na nadlahtnici leve noge. Dečka je v bolnišnico spremljal njegov oče, ki je povedal, da se je deček ponesrečil medtem ko se je vozil s svojim kolesom po Ul. Del Bosco in se zaletel v avto, ki je bil ustavljen ob pločniku. Zdraviti se bo moral deset dni.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. avgusta 1957 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 9 oseb, porok pa je bilo 12.

POROČILI SO SE: urar Pietro Calucci in gospodinja Bruna Crismani, težak Emilio Biloslavo in bolničarka Livia Fabris, pomorščak Luigi Velli in gospodinja Eufemia Sponza, geometer Mario Cella in učiteljica Laura Ponis, tapetnik Giovanni Sergio Pahor in šivilja Iride Bertocchi, risar Giovanni Castello in učiteljica Fernanda Ulivi, varilec Lino Auber in gospodinja Liliana Lo Russo, mehanik Gualtiero Costanzo in gospodinja Lidia Obad, uradnik Luciano Grandich in blagajničarka Wilma Giacometti, uradnik Fernando Benelli in uradnica Nidia Cugnaz, šofer Giovanni De Polli in gospodinja Pierina Gratton, natakar Natale Magagna in šivilja Pierina Tence.

UMRLI SO: 82-letna Angela Porcelluzzi vd. Lamacchia, 61-letni Giovanni Del Bon, 90-letna Relinda Lazzarini, 55-letni Giovanni Rebbi, 39-letna Anna Chicco por. Sartori, 57-letni Luigi Grietto, 95-letna Maria Cappellotto por. Cramer, 73-letni Natale Luigi Beltrame, 62-letni Giuseppe Nerbo.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v avgustu

INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Zgornji Kjadin 1095 (Sv. Alojz); Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

RAZNA OBVESTILA

Vabilo prejšnjim gojencem igralske šole SNG

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Trstu vabi gojence igralske šole iz pretekle sezone 1956-57, da se zberejo na razgovor s predstavniki uprave v četrtek 12. septembra 1957 ob 20. uri v prostorih SPZ, Trst, Ul. Roma 15-II. Uprava SNG

Vabilo k vpisovanju v igralsko šolo SNG

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Trstu vabi tiste, ki še niso obiskovali igralske šole SNG, a bi se radi vpisali vanjo v novi sezoni 1957-58, da to storé do 31. t. m. Vpisovanje se vrši v Ul. S. Vito 17, tel. 38-236, vsak dan razen nedelje, od 9. do 13. in od 14. do 17. ure. Prijaviti se je mogoče osebno, s pismeno vlogo ali pa po telefonu. Navesti je treba ime, priimek, rojstni datum in kraj ter sedanje bivališče. Ob vpisu prejmejo potrebna navodila za sprejemni izpit.

Uprava SNG

GLASBENA MATICA

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice za šolsko leto 1957-58 bo od 1. do 12 septembra od 9. do 12. ter od 16. do 18. ure v šolskih prostorih v Ulici Ruggero Manna 29-I. (tel. 29-779). Poučujemo klavir, vse orkestralne instrumente, nauk o glasbi in harmoniko. Sprejmemo tudi prijave za sodelovanje v šolskem pevskem zboru in orkestru.

Ravnateljstvo

BALETNA ŠOLA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Trstu pričenja s septembrom 1957 z baletno šolo za otroke do 10 let starosti in za mladino od 10. do 14. leta; poseben oddelek bo tudi za mladino od 14. leta naprej. Solo bo vodil izkušeni tržaški koreograf Adrijan Villes.

Vpisovanje do 31. avgusta v Ul. S. Vito 17, tel. 38-236, vsak dan v uradnih urah od 9. do 13. in od 14. do 17. ure.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo državne nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Piazzale Gioberti št. 4, sporoča, da se prične vpisovanje za šolsko leto 1957-58 **1. septembra 1957 in traja do vključno 25. septembra 1957.** Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Popravni izpiti čez I. in II. razred ter nižji tečajni izpiti se pričnejo **9. septembra 1957** po razporedu, ki je bil objavljen na oglasni deski zavoda.

Ravnateljstvo državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo začeli popravni izpiti v ponedeljek 2. septembra 1957 s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored izpitov je izobešen na oglasni deski zavoda.

Vpisovanja za šolsko leto 1957-58 se bodo začela 2. septembra in se bodo zaključila 25. septembra 1957.

Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda vsak dan od 10. do 12. ure.

Ravnateljstvo drž. nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino št. 8-III.) obvešča prizadete starše, da bo vpisovanje za I., II. in III. razred za šolsko leto 1957-58 od 1. do vključno 25. septembra t. l. vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Istočasno opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k **popravnim izpitom** v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v **ponedeljek, dne 9. septembra** t. l. ob 8.30.

Podroben razpored in urnik pušanemih izpitov sta na vpogled na razglasni deski šole.

Ravnateljstvo industrijskega strokovnega tečaja s slovenskim učnim jezikom v Dolini sporoča, da se bo začelo vpisovanje za šolsko leto 1957-58 1. septembra in se bo zaključilo 25. septembra. Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda vsak dan od 9. do 12. ure.

Popravni izpiti za I. in II. razred se bodo začeli dne 6. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored izpitov je objavljen na šolskih vratih.

IZLETI

IZLET K IZVIRU SOČE

Prosvetno društvo «Andrej Čok» priredi v nedeljo 8. septembra enodnevni izlet skozi lepo Sosko dolino k izviru Soče v Trenti. Cena vožnji 1.300 lir. Vpisovanje dnevno od 20. do 21. ure v krožku v Konkonelski ulici (Opčine).

Prosvetno društvo v Barkovljah pripravlja za nedeljo 15. septembra izlet k izviru Soče. Ker se vije pot po lepi Soški dolini in krasni dolini Trente, nudi ta izlet vsem udeležencem izreden užitek in se vabijo zaradi tega vsi člani in prijatelji društva, da se ga udeležijo.

Vpisovanje vsak večer od 19. do 21. ure v društvenih prostorih v Franklovem.

Izlet SPDT. V nedeljo 15. septembra priredi SPDT izlet v Postojno in v novo otvorjeno kočo na Pečnem rovu. Istočasno bo ogled Notranjskega in Jamarskega muzeja v Postojni. Vpisovanje v petek, soboto in ponedeljek (6., 7. in 9. septembra) v društvenih prostorih v Ul. R Manna 29-II. od 19. do 20.30 ure.

LJUDSKA PROSVETA

PD «S. Škamperlea - Sv. Ivan, obvešča, da bo odborova seja v ponedeljek 2.9.1957 ob 20.30 uri. Prosimo za točno in polnoštevilno udeležbo.

RADIO

PETEK, 30. avgusta 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Lahka glasba; 12.00 Življenja in usode: «Slovenski izseljenci v Združenih državah»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Melodije iz operet; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Brahms: Koncert v D-duru, op. 77 za violino in orkester; 18.40 Ženski vokalni kvartet «Večernica»; 19.00 Orkester Melachrino; 19.15 Zena in dom; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Od melodije do melodije; 20.50 Sloviti tangi; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.45 Lahka glasba; 22.00 Večerni pogovori Francesca Carneluttija; 22.15 Stravinski: Zgodba vojaka, suita za orkester; 22.45 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST II.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 17.30 Trio RPM; 18.15 Igra kitarist Luciano Zuccheri; 18.45 Orkester Barzizza; 21.00 Simfonični koncert; 22.45 Igra orkester Arturo Mantovanija; 23.30 Plesna glasba.

KOPER

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.
Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00.

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutranji koledar; 8.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Tisoč in en take (pisan spored solisti, in orkest. glasbe); 14.30 Spoznavajmo domovino: Novo življenje ob senci minaretov: Sarajevo; 14.40 Zabavne melodije; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Domači zvoki; 15.40-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Operni odlomki; 18.10 Od melodije do melodije; 19.00 Poje Doris Day; 19.25 Lahka glasba; 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327,1 m, 282,1 m, 212,4 m
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

7.30 Cicibanom — dober dan! (Gustav Strniša: Ura s kukavico); 8.05 Jutranji divertimento; 9.00 Utrinki iz literature — Pupul Džajakar: Rami in tuja dobrota; 9.20 Matija Tome: «Stara pravda»; 10.10 V zabavnem ritmu; 11.00 Dopoldanski operni spored; 11.45 Mladinska povest — A. Dumas: Črni tulipan; 12.00 Mali koncert solistične glasbe; 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kežman: Pomanjkljivosti v prometu s semenskim blagom; 12.40 Igra Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško; 13.15 Za vsakogar nekaj; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Pesmi slovenskih avtorjev poje tenorist Miroslav Brajnik, pri klavirju Marijan Vodopivec; 15.55 Mojstri koncertnega odra: Rudolf Serkin; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Družinski pogovori — Vladimir Cvetko: Bolezen v družini; 18.10 Slovenske narodne pesmi pojeta vokalni kvintet «Anton Nedžat» in ženski mariborski komorni zbor; 19.00 Zabavna glasba; 20.00 Reinhold Glier: Bronasti jezdec, baletna suita; 20.45 Tedenski zunanje-politični pregled; 21.00 Igra orkester George Melachrino; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Igramo za ples.

TELEVIZIJA

17.30 Oddaja za otroke; 20.30 Vesti; 21.00 Noel Langley: «Jagnjiči jedo brsljan», komedija v 3 dejanjih.

KINO

Excelsior. 16.00: «Strgana obleka», Jeane Crain, Jack Garson, Gail Russell. Cinemascope.
Fenice. 16.00: «Zgodba generala Houstona», Joel Mc Crea, Felicia Farr, Jeff Morrow, W. Ford. Cinemascope technicolor.
Nazionale. 16.00: «Zadnji za na vislice», T. Conway, E. Sellars.
Filodrammatico. 16.30: «Golo mesto», Barry Fitzgerald, H. Duff in Dorothy Hart.
Grattacielo. 16.00: «Postanek za 12 ur», J. Collins, J. Mansfield, D. Dailey.
Supercinema. 16.00: «Ko je dekle lepo». Technicolor, cinemascope, Poje Frankie Laine.
Arcobaleno. 16.00: «Zemeljski raj». Technicolor. Strogo prepovedano mladoletnim.
Astra Rojan. 16.30: «Safari». Barvni film. Cinemascope. V Matureje in J. Leigh.
Capitol. 16.30: «Vrata Kitajske», G. Barry, A. Dichinson. Zadnji dan.
Cristallo. 16.30 in 20.45: «V vrtincu». Metroscope technicolor. C. Gable, V. Leigh.
Alabarda. 16.30: «Čarovnica», Marina Vlady, Maurice Ronet. Mladoletnim prepovedano.
Ariston. 16.00: «Gnezdo tihotapcev», S. Granger, G. Sanders. Cinemascope.
Aurora. 15.30: «Rdeči suknjiči», G. Cooper. Kolosalen technicolor Cecil B. De Mille. Paramount.
Armonia. 15.00: «Alcejevi vojščaki», T. Martin in J. Bronfield.
Ideale. 16.30: «Mož, ki je ljubil ruečelaske». Technicolor. M. Shearer, J. Justin, R. Culver.
Impero. 16.30: «Tillove burke», G. Philipe.
Italia. 16.30: «Poka zadnji bazooka», Mara Freeman, J. Payne.
Moderno. 18.00: «Morilec je izgubljen», J. Cotten, R. Flemming, V. Corey. Mladoletnim prepovedano.
Savona. 16.00: «Zgodilo se je v jetnišnici», A. Sordi, W. Chiari in P. De Filippo.
Vjale. 16.00: «Vampiri iz vsemirja». Nevidni sovražnik je napadel Zemljo.
Vitt. Veneto. 16.00: «Prva bojna črta» (Attack!). Jack Palance, E. Albert.
Belvedere. 16.30: «Pozor, odsek za morilce».
Massimo. 16.30: «Deset let našega življenja». Pomemben film, ki prikazuje ozadje desetih let italijanskega življenja.
Novo cine. 16.00: «Orjak iz ilovice», Humphrey Bogart.
Odeon. 16.00: «Stolp uživanja». Technicolor. P. Brasseur, S. Pampanini. Mladoletnim prep.
Radio. 16.00: «Branim svojo ljubezen», M. Carol, G. Ferzetti in Gassman.

—«»—

KINO NA PROSTEM

Ariston. 20.15: «Jezdec samotne doline», Technicolor. A. Ladd, J. Arthur.
Armonia. 20.00: «Gusar», Technicolor. L. Hayward, P. Medina.
Arena dei fiori. 20.00: «Banda pošenjakov», Toto in P. De Filippo.
Garibaldi. 20.00: «Zverina iz New Yorka», Y. Brynner, S. Brady.
Marconi. 16.30: «Argentinske noči». Technicolor. B. Grable, Don Ameche.
Paradiso. 20.00: «Magdalena». Technicolor. Marta Toren.
Ponziana. 20.00: «Serif brez plašče». Technicolor, W. Rogers ml., N. Olson.
Secolo Sv. Ivan. 20.00 in 22.00: «Lucrezia Borgia». Technicolor. M. Carol in P. Armendariz.
Stadio. 20.00: «Neznanec na mojih vratih», M. Donald, P. Medina.
Valmaura. 20.15: «Srnica». Technicolor. G. Peck, J. Wyman.
Rojan. 19.30 in 22.00: «Zaročenci smrti», Sylvia Koscina. Cinemascope.
Skedenj. 20.00: «Totò v barvah».

Pristaniški promet v mesecu juniju

Številke o odhodih in prihodih ladij potrjujejo krizo našega pristanišča

Realne tržaške zahteve po obnovitvi trgovinske mornarice - Velik delež tujih ladij v pristaniškem prometu

Število prihodov in odhodov ladij tržaškega pristanišča v zadnjem času ni dosegio zadovoljivo raven, saj so registrirali v letošnjem juniju 264 prihodov ladij (s 377.057 netto tonami) in 262 odhodov (s 349.647 netto tonami), medtem ko so v juniju preteklega leta zabeležili 310 prihodov in 322 odhodov (s 380.489 odnosno 410.666 netto tonami).

Kljub temu, da je ta padec na prvi pogled občuten, vendar v resnici ni tako pomemben, saj gre predvsem za zniževanje prihodov in odhodov jugoslovanskih ladij, ki so vozile na obalnih progah med Trstom in bližnjimi istrskimi mesti. V bistvu gre torej za številčno sicer zelo občutno znižanje odhodov in prihodov, ki pa je imelo relativno manjši pomen za promet pristanišča, kar je razvidno tudi iz primerjave neto tonaže ladij v obeh obravnavanih razdobjih.

Občutno se je spremenil odnos števila italijanskih ladij in ladij s tujo zastavo, ki so priplule v obeh obravnavanih razdobjih v naše pristanišče. V letošnjem juniju je tako imelo kar 61 odst. ladij italijansko zastavo, medtem ko je v istem mesecu preteklega leta priplulo le 56 odst. italijanskih ladij.

Vendar pa odnos tonaže kaže, da gre samo za navidezno izboljšanje, saj se skoraj ni spremenil odnos tonaže italijanskih in tujih ladij. Skupna tonaža ladij, ki so letos v juniju priplule v Trst z italijansko zastavo je tako dosegla 196.518 netto ton, kar je enako 52 odst. celotne tonaže ladjevja, ki je priplulo v naše pristanišče. Lani je skupna tonaža italijanskih ladij dosegla 186.131 ton ali 51 odst.

Ti na prvi pogled tako «sušni» podatki odkrivajo in potrjujejo krizo tržaškega pristaniškega prometa, saj govore, da v enem letu skoro ni narastel obseg domače trgovinske mornarice in da je Trst še vedno odvisen od prihodov in odhodov tujih ladij. Pri tem gre za enega izmed glavnih virov tržaškega zaslužka.

Prav iz razloga, da italijanska mornarica zanemarja tržaško pristanišče, kar velja v prvi vrsti prav za ladjevje državnih pomorskih družb, pa je prispevek tujega ladjevja vseeno zelo pomemben in v danih razmerah odločujoč za razvoj pristaniškega prometa. Nemogoč bi bil namreč na primer dovoz ameriškega premoga iz ZDA za Avstrijo brez ameriških ladij, ki ta premog prevažajo in — kar je še mnogo važnejše — razvoj prometa proti deželam onstran Sueškega prekopa brez ladij z jugoslovansko zastavo, proti Turčiji s turško, grško in drugimi.

Ta velik delež tujega ladjevja pri prometu tržaškega pristanišča potrjuje tržaške zahteve po obnovitvi trgovinske mornarice, saj dokazuje, da obstajajo pogoji za razvoj pomorstva in pristaniškega prometa. Ni namreč dvoma, da tuje ladje ne bi prišle v tržaško pristanišče, če ne bi imele za to realnih gospodarskih interesov.

—«»—

Čudno potovanje francoskega «turista»

Predvčerajšnjim se je karabinjerjem na Opčinah predstavil 32 let stari francoski državljan Jean Edmond, ki je povedal kaj čudno zgodbo:

Kot naredník v francoski vojski (služi v Alžiru) je julija letos dobil kratek dopust, ki ga je hotel izkoristiti s tem, da bi preživel nekaj dni s svojo ženo, ki živi na Reki. Na jugoslovanskem konzulatu v Marseillu naj bi mu takoj izdali «propustnico», s katero je 3. avgusta potoval skozi blok Pesek in prišel srečno na Reko. Po nekaj dneh pa so ga miličniki aretirali, češ da ni v posesti potnega lista. Odpeljali so ga najprej v ljubljanske zapore, nato pa v Sežano, od koder naj bi ga neki civilist spremil do meje in ga ilegalno poslal na naše področje.

To je verzija, ki jo je podal ta čuden «turist». Pravimo čuden ker se nam zdi čudno, kako je mogel dobiti od jugoslovanskega konzulata propustnico, ko je vendar znano, da se izdajajo samo vizumi na potni list in v nobenem primeru propustnice. Čudno je, kako je s tako propustnico prišel v Italijo in na bloku Pesek iz nje. Čudno je tudi, zakaj naj bi ga spravili ilegalno čez mejo, ko bi ga lahko izročili legalno.

Zvedeli smo, da se tukajšnje karabinjersko poveljstvo o stvari zanima in je uvedlo preiskavo, ki naj ugotovi, če so izjave francoskega «turista» resnične ali ne.

Problem dneva

Preventivni ukrepi proti azijski influenci

Nekaj primerov so zabeležili že v Gorici, s čimer pa ni rečeno, da se bo razširila na naše področje

Azijska influenca se počasi bliža tudi našemu mestu, čeprav ni nikjer rečeno, da se mora razširiti tudi v Trstu. Prve primere obolenj so zabeležili v Neaplju, nato se je mrzlica širila proti severu, dokler ni zajela Gorice, kjer so do sedaj zabeležili okrog 40 bolnih. Vendar so v Gorici zboleli predvsem karabinjerji, ki so se bolezni verjetno nalezli od nekega vojaka, ki je prispel iz Neaplja.

Kljub temu, da se ta mrzlica širi z izredno hitrostjo po vsem svetu, vendar ne povzroča prevelike zaskrbljenosti, ker se pojavlja v zelo mili obliki tako da ne povzroča smrtnih žrtev ali drugih hujših posledic in jo je lahko ozdraviti.

Zdravstvene oblasti so v Trstu že sprejele vse primerne ukrepe, kljub temu, da pri nas še niso ugotovili niti enega primera. Tako je prefektura odredila poostreno sanitarno kontrolo in med drugim določila, da je treba prijaviti vsak primer azijske influence in to tudi, če se le sumi, da gre za to bolezen. Podobno okrožnico je poslalo tudi zdravnikom zdravniško združenje.

Pravočasno so poskrbeli za zadostne zaloge antibiotikov in drugih zdravil, ki pridejo v poštev pri zdravljenju bolezni. Pokrajinski zdravstveni urad je tudi pozval policijske organe, da poostre nadzorstvo nad vsemi javnimi lokali, da se prepreči preobčutno zbiranje ljudi.

Zlasti so pomembni ukrepi pomorskih zdravstvenih oblasti, saj je znano, da se je bolezen razširila po Evropi predvsem po prekomorskih potnikih. Do sedaj so že nekaj «sumljivih» bolnikov poslali v bolnišnico, vendar na srečo ni šlo za to bolezen. Kljub temu pa še vedno nadzorujejo vse potnike, ki so se pripeljali iz «sumljivih» predelov.

Kakšni so prvi znaki te bolezni? Bolnika prične stresati, mraz, nakar nastopi visoka temperatura, ki lahko doseže tud

JOHN STEINBECK:

RIBIČI

Malo je ljudi, ki bi potrpežljiveje kakor jaz opazovali druge pri ribarjenju. Menim namreč, da se v ribarjenju in odnosu do tega poklica odražajo celo nekatere narodnostne lastnosti. S tega stališča sem dolga leta proučeval odnos med ribičem in ribo in tako je povsem razumljivo, da me ob lepih nedeljskih popoldnevih vleče k lepim obalam Oise, kjer lahko kot nikjer drugje opazujem Parižana, ki ribari.

Morda bi bilo dobro, ko bi sprva opozoril na nekaj lastnosti ameriških in angleških ribičev; kajti tako bo posebni značaj francoskega ribiča pridobil na značilnosti.

V Ameriki ima ribiški šport več aspektov, med katerimi pa bi izbral le dva. Kar spočetka: vsi Američani se smatrajo za rojene ribiče. Omalovažujoča opazka o ribarjenju bi bila v Ameriki prav tako nemogoča kakor zaničevanje materinske ljubezni ali sovraštvo do mesečine. Za Američana ribarjenje ni le šport; gre za njegov osebni spopad s prirodo. Nakupi si kopice opremnih predmetov: vretena, vrvice, palice, trnke in izda zanje naravnost neverjetne vsote. Toda ti predmeti še niso vse. Ribič se mora za svoje srečanje z ribo opremiti še z izredno drago posebno obleko. In če si more privoščiti, kupi ali najame čoln, ki je prav tako rafinirano in izključno namenjen ribarjenju kakor operacijska dvorana kirurškim posegom. Tako je končno pripravljen, da se sporime s prirodnimi silami, kolikor se manifestirajo v podobi rib.

Ameriškemu ribiču je v pravo zadovoljstvo, če mora prepotovati tisoče kilometrov, trpeti najhujše muke, proučiti poseben slovar, da, pridružiti se nekakšni vrsti piskatorialne religije — vse zato, da lahko razkazuje svojo premoč nad ribo. Najraje se loti največjih in močnih prebivalcev morja, ki jih je težko uloviti in so le redkokdaj užitni. Kadar je takole blizu sovražnika, se ribič podvrže telesni torturi: v nekakšnem pokromanem brivskem stolu sedi trdno privezan po cele ure. Trdno sklene, da si ne bo pustil izpuliti rok. Vendar dokaže, da je močnejši od ribe. Zaradi tega slabi bojne sposobnosti koščene ribe, ki ni za drugo kot za hišni album; zaradi tega pripisuje ribi veliko inteligenco in bajeslovno moč, tako želi namreč še močneje podčrtati svojo lastno prebrisanost in moč.

Moje osebno mnenje je bilo že od nekdaj, da moški, ki postavlja svojo inteligenco nasproti ribi in pri tem izgubi, ni zaslužil kaj boljšega. Toda to je povsem neameriška misel, ki mi je bržkone ne bodo zamerili.

Drugi, nič manj važen aspekt ribarjenja v Ameriki je politične podlage. Nobenemu kandidatu za katerokoli javno službo ne pride na misel, da bi kandidiral na volitvah, ne da bi poprej ujel ribo in se razstavil kameram. Človek, ki ni ribič, skorajda ne bi imel upanja, da bi ga izvolili za predsednika. To naj pojasni mojim evropskim bralcem, čemu naši politiki prebijejo velik del svojega časa ob rekah in potokih. Zlato še zdaleč nima takšnega političnega pomena kakor ribe.

Postopek angleškega ribiča se bistveno razlikuje, saj pokaže vsa pristna čutna vznemirjenja, kar jih premore. Angleška strast do zasebne lastnine slavi svoja največja zmagoslavja v nakupu, imetju ali prodaji ekskluzivnih ribiških pravic v rekah in potokih. Klasična angleška ribiška zgodba bi bila nekako takšna:

Pod potopljenim hlodom v potoku, ki teče skozi sočno zelen travnik, plava stara, prekrasna postrv; že dolga leta je z zvijačo in lokavostjo kljubovala najboljšim ribičem. To postrv pozna vsa dežela; ima celo svoje ime. Imenujejo jo Old George ali Old Gwyndolyn. Dejstvo, da je Old George tako dolgo živel, gre pripisati strogim občevalnim predpisom, ki so v rabi med gentlemani, v tem primeru torej med postrvjo in Angleži. Po teh predpisih sme gentleman uporabljati le povsem nemogočo opremo in trnek, do katerega čuti Old George splošnoznan in nepremagljiv odpor. Kajpada bi majhen deček z deževnikom ali kakšen surovež z dinamitnim nabojem brez težav ugonobil Old Georgea. Toda bilo bi prav tako neangleško, kakor če bi hoteli lisico, ki je ukradla petelina, enostavno ustreliti, namesto da bi jo gonili — imenujmo jo Old Wilbur — s petindvajsetimi jezdeci in petdesetimi rasnimi psi, vajenimi ugledne družbe. Anglež uporablja besedo «Old» kot — lahno domač — izraz nežnosti. Angleška gospodinja, ki strastno ljubi svojega moža, doda še besedo «Poor», tako se potem glasi Poor Old Charley; toda to je stopnja naklonjenosti, ki meji skorajda na neokusnost.

V naši klasični ribiški zgodbi prebere ribič sprva še nekaj strani iz Izaak Waltonovega «Brezhibnega ribiča» in se tako tudi filozofsko pripravi na dogodek, pokadi nekaj pipic, omeji svoj besedni zaklad na nekaj krulečih glasov in se končno nekega večera odpravi, da bi se poskusil z Old Georgeom.

Priplazi se v bližino potopljenega hloda in spusti svojo nerodno nataknjeno mušico navzdol po vodi, tako da bo priplavala Old Georgeu naravnost v gobec. Tako so počenjali z Old Georgeom vsak večer že deset ali petnajst let. Toda lepega večera je morda zaspal z odprtim gobcem ali pa se je morda le dolgočasil — vsekakor se trnek zatakne v njegovem gobcu. Potem potegne ribič s solznim obrazom Poor Old Georgea na travnato obalo, kjer ga z vsemi vojaškimi častmi in ob globokem sočustvovanju cele občine povišajo od življenja k smrti. Ribič pa sne ubogega Georgea, kuhanega in garniranega z brstičnim ohrovtom, prišije na rokav črn trak, spet pride do besede in tako bo še dolga leta dolgočasil svoje omizje z zgodbo.

Kako drugače delujejo bregovi ljubeznive Oise ob lepih nedeljskih popoldnevih. Vsak ribič ima svoj prostor, s katerega se ne gane; večkrat je to čoln, vselej privezan na dva stebra, večkrat določen prostor na obali, ki je stalen in uživa globoko ljubezen. Ribiči se ne premaknejo s svojega mesta in tako ostanejo tudi ribe bržkone vselej na istem prostoru. Tu velja vsesplošno pravilo statusa quo. Nekoč sem videl moža, sedel je v zložljivem stolčku v malem zavetju na obali, nad seboj je imel sončnik, ob strani pa steklenico vina; trstičje pred svojim prostorčkom je obrezal, da je ravna, živa meja, poleg tega pa je posadil še vrsto geranij.

Ribiški pribor je enostaven in vedno enak. Cenena bambusova palica, čestokrat okrašena in poslikana modro, rdeče ali tudi s številnimi pisanimi obroči. Vse je lično in filigransko kakor pajčevina. Na trnku, ki je velik kakor bucikina glavica, tiči krušna drobtinica — to zadošča Parižanu za ribarjenje.

Tukaj ni čutnih pretresov, tekmovanja, velike potrate, nobenih gospodarskih pomislekov. Tu pa tam ujamete kakšno ribico, toda nasploh velja prijazen sporazum, po katerem se ribič in riba medsebojno ne vznemirjata. Podoben sporazum velja očividno tudi glede pogovarjanja. V ribičevih očeh zasije zasanjan pogled, posveti se svojim lastnim mislim, da bi v miru prebiral po samem sebi in svojem notranjem svetu. Ker ribari, je varen pred vznemirjanjem. Lahko se spočije, ne da bi mislil na napetosti in napore svojega lastnega življenja in onega drugih ljudi. V Ameriki potrebujete baje tri tedne, da se odpočijete od naporov štirinajstdnevnih počitnic. Na Oisinih obalah je drugače.

Priznati moram, da mi pariški način ribarjenja zdaleč najbolj ugaja. Ribarjenje se spremeni v posvečeno dejavnost, ki osveži in očisti človeka. Tu niste brezposelni. Tu ribarite.

Komaj čakam, da si bom kupil bambusovo palico, tenko vrvico in škatlo za krušne drobtinice. Tudi jaz bi se rad vdal ukvarjanju, ki omogoča moškemu, da se dostojanstveno in v miru posveti samemu sebi. Zdi se mi, da je to nekaj sila dragocenega.

—«»—

Napoved dežja

Na zahodni berlinski univerzi je bil postavljen «časovni radar», s katerim bo mogoče izslediti lego in oddaljenost oblačnih formacij in slediti njihovi poti, tako da bo mogoče ugotoviti približno dvajset minut prej, kje bo deževalo. Zahodni Nemec bo sedel k radioaparatu in ta mu bo povedal, naj ne gre brez dežnika iz hiše, kajti kljub najlepšemu soncu, bo v dvajsetih minutah deževalo.

—o—

Muhasta rastlina

Možu vina in otroku mleko, pravijo. So pa tudi taki možje, ki pijejo rajši mleko kot vino in na drugi strani so taki otroci, ki rajši zvrnejo kozarec vina kakor skledo mleka. Poleg teh pa so tudi taki možje in otroci, ki se ne branijo ne enega ne drugega. Tem zadnjim je podobna rastlina, ki jo vsi dobro poznamo pod imenom geranija ali gorečica, ki jo vidimo skoraj na vsakem oknu. Ta muhasta cvetlica rabi za bujno raščo in lepo cvetje tedensko po eno žlico mleka in eno žlico vina. Vsakdo lahko to poskusi in dognal bo, kako mu bo geranija hvaležna za tako majhno zahtevo. Srečne Kraševke, ki bodo imele s takim postopkom najlepše geranije, kajti v hlevu imajo krave in v kleti najboljše vino na svetu.

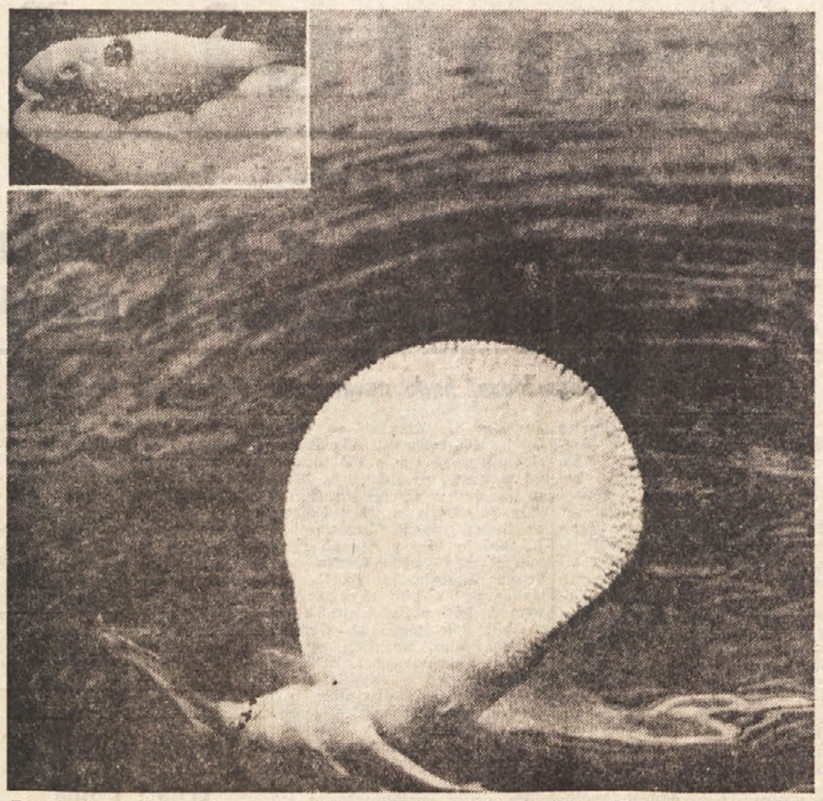

Ta nekaj nad 10 cm dolga ribica živi v južnih morjih. Na hrbtu (glej sliko) ima mehurček, ki ga napihne, ko ji grozi nevarnost. Takrat je 20-krat večji kot je ona sama.

PREDVOLILNA MRZLICA V ZAPADNI NEMČIJI

Adenauer ali Ollenhauer?

Adenauerjeva stranka kljub dominantnemu položaju bržkone ni več tako trdno prepričana v svojo zmago. Stari kancler je nekajkrat ostro napadel socialdemokratskega prvaka, češ da bi njegova zmaga pomenila konec nemškega gospodarskega razcveta, obenem pa tudi podrla vse upe v eventualno nemško združitev. Kajti nekdanji koelnski župan je prav trmoglavo prepričan, da je njegova pot edino zveličavna. V tej zvezi bo koristno, če se ozremo na nekaj zadnjih krščanskodemokratskih političnih potez v zvezi z združitvenim problemom. Zadeva je v zadnjih dneh minulega meseca dobila še zahodnozavezniški blagoslov v obliki znane berlinske deklaracije. Ta poteza naj bi mimogrede kanclerju pripomogla do trdne zmage. Kajti: ZDA želijo tako in mar to ni dovolj vabljivo za povprečnega občudovalca «gospodarskega čudeža»? Tega so vendar («mimogrede»...) omogočili Američani z Marshallovim načrtom...

Bonnska vladna politika terja ustanovitev močne zahodnonemške armade in odločno atlantsko politiko kot prvi pogoj za dosego nemške združitve. Razorožitveni napredek (londonski razgovori so bili sprva sila spodbudni!) je sicer nekaj časa majal kanclerjeve koncepcije. Toda zahodne velesile so se potrudile in v (bržčas povsem nekoristni — za svetovno zbliževanje!) berlinski deklaraciji slovesno izjavile, da ima Bonn prav, kar pomeni istočasno, da soglašajo z nesrečnimi starimi gledišči o prvenstveni vlogi nemškega vprašanja v svetu. Razorožitev so kar samogibno potisnili na drugi tir...

Majhno senzacijo je dva dni pred berlinsko deklaracijo priredila Grotewohlova izjava, da je vsenemška združitev stvar Nemcev samih. Pankowski premier je namreč dejal, da bi bilo notranjenemške probleme moč rešiti le z neposrednimi pogajanji Pankow-Bonn. Zanimiv je v tej zvezi predlog za ustanovitev konfederacije s predhodnim izstopom iz varšavskega in recipročno atlantskega pakta. V obeh polovicah bi ostali sedanji vladi, splošen posvetovalni organ pa bi poskušal zbližati obe deželi. Ostalo bi prinesel čas!

Očitno je torej, da se predlogi obeh strank razlikujejo kakor dan in noč. Pomen nemškega vprašanja v svetu ima konstantno vrednost. Kancler Adenauer se zares ne more pohvaliti, da je glede tega storil kakšne posebno pozitivne korake. Da, paradoksno je, da se njegova gledišča v minulih osmih letih niso bistveno spremenila!

O vzhodnonemškem predlogu je spregovoril tudi prvi tajnik CK KP SZ Nikita Hruščev v govoru pred vzhodnonemškim parlamentom. Podprl je predlog o mednemških razgovorih in dejal, da je to tudi gledišče sovjetske vlade. Tako je istočasno sprejel tudi konfederacijsko zamisel, ki pred tem ni bila v sovjetskih načrtih o nemškem problemu. Komparacija zahodnih in vzhodnih gledišč — dasiravno so žalostno kontradiktorna — daje relativno prednost pankowski zamisli.

Adenauerju je očividno mnogo na tem, da bi SZ pred volitvami privolila v repatriacijo ujetih Nemcev. Problem je delikaten in ga najbrž ne bodo razvozlali v tem roku. Večinoma gre namreč za ljudi, ki so šele po pričetku druge vojne ali po 1941. letu postali državljani nacistične Nemčije. To so besarabski, galicijski in volinijski priseljenci, prebivalci Estonije, Letonije in Litve, ljudje iz Memela, nekaj znanstvenikov in preostalih vojnih zločincev. Repatriacija nekaterih teh ljudi, je problematična že zaradi tega, ker je njihova domača dežela sestavni del Sovjetske zveze.

Kljub berlinski podpori ima kancler Adenauer dovolj težav, ne oddaljujoč napornega predvolilnega potovanja, na katerem bo imel okoli petdeset govorov. Samozavest nekaterih krščanskih demokratov je letos vsekakor manjša kakor pred štirimi leti, ko so okovi hladne vojne še težili ves svet...

RAVNOTEŽJE JE V NARAVI VELIKEGA POMENA

ŽIVALSKI ŠKODLJIVCI SO HKRATI TUDI KORISTNI

Ne sme se porušiti ravnotežje med rastlinojedci in mesojedci - Ni samo koristnih in samo škodljivih živali

Neuk človek se pogosto jezi nad kako živaljo, češ da bi jo bilo treba «docela iztrebiti», da bi bili tako zavarovani pred škodo, ki jo dela. Zlasti se tako čujejo govoriti kmečki ljudje, ki jim je pač neljuba škoda, ki jim jo je napravila ta ali ona divja žival, bodisi na polju ali v hramu.

Vzemimo za primer samo muhe, o katerih smo prav nedavno pisali, da so zdravju škodljive, ker prenašajo bacile raznih bolezni. Res je to. Prav nič ne mislimo zdajle to popravljati ali morda celo preklicevati. Toda omeniti pa vendarle moramo, da so muhe tudi koristne. Morda ni ta njih korist taka, da bi bilo vredno tvegati škodo, ki jo delajo, toda korist je le. Tako nekatere muhe dosti koristijo s tem, ker opraševanje cvetje sadnega drevja. Potem je njih korist tudi v tem, ker odstranjujejo razne razpadajoče, oziroma gnijoče organske ostanke, ki bi sicer okuževali okolico. Seveda pa je škoda, ki jo delajo s tem, da prenašajo kali vsakovrstnih bolezni, večja, zlasti, ko se ve, da tudi še druge vrste mrčesa opravlja na pr. opraševanje cvetov.

Kmečke gospodinje so jako hude na podlasico, kadar jim pride v kurnico. Seveda, kako tudi ne bi bile! Podlasica je zelo krvoločna žival, zlasti pa prav nič ne ljubi kokoši. Vsaki izpije kri, če ji le more. Glede tega je podlasica jako škodljiva žival. Toda... Podlasica pa je edina, ki more do živega voluharju. Marsikdo niti ne ve, kakšen škodljivec je voluhar. Uničuje korenine sadnega drevja, zlasti mladega, in mu ni moč kar tako do živega. Je sicer podoben podgani, a rije pod zemljo skoro tako, kot krt. Le bolj pri vrhu zemlje se drži. Zato pa je lahko ugotoviti po sledi, ki jo je naredil, ko je ril do sadnega drevesa, da je bil tam v gosteh voluhar. A samo to, ker ga ni tako lahko zasačiti «in flagranti». Mnogo potrpljenja in časa je treba, če se hoče to doseči. Drevo, oziroma drevesce, katero je obiskal voluhar, je proč. Zato pa si pomagajo sadjarji v borbi proti temu sadnemu škodljivcu tako, da mu nastavljajo posebne pasti in strup. In v tem boju proti voluharju je najbolj učinkovit zaveznik sadjarjev — podlasica. Ta je prav ustvarjena za ta posel. Drobno glavico ima in vitko telo. Pa zadosti krvoločna je, da se loti voluharja, ki ji ne more pobegniti, če ga je izsledila. Takrat je po njem. Edina je torej, podlasica, ki more za voluharjem v njegov rov, in ki to prav rada stori. In ki ga potem tudi pokonča. Saj bi tudi krt mogel iti v voluharjev rov, kar se precej verjetno tudi včasih zgodi, a kaj bo takle črnuh, ko pa voluharju nič ne naredi. Kar pohlevno se mu izogne, če ga sreča. Potem bi tudi mačka ugonobila voluharja, če bi ga ujela. Toda za njim v rov ne more. Edino podlasica to lahko naredi.

Potem so na primer ptice roparice, ki strežejo drugim živalim po življenju, zlasti ptičem in tudi kokošim. Skobec ali kragulj, jastreb in morda tudi orel, a kaj, ko obenem uničujejo tudi škodljive živali: glodalce in še druge.

Koliko škode povzročajo vsake vrste glodalci v gospodarstvu. Miši in podgane, hrčki in podobno, uničijo ogromne množine žita in drugih poljskih sadežev. Da se ti škodljivci preveč ne razmnožijo, skrbijo ptice roparice.

Ali pa tako razvpite hijene, ki so zgled za najslabše lastnosti človeka. Glede tega so prišle celo v pregovor. Toda slabo bi bilo, če bi ne bilo hijen, ki pospravijo vso tisto mrhovino, ki bi sicer gnila in okuževala zrak ter povzročala najbrž še kaj hujšega. Tako pa hijena opravi posel grobarja. Prav enako vlogo imajo tudi razni mrhovinarji. Tudi šakal opravlja podobno delo.

Bolj občutno je porušeno ravnotežje v takih deželah, kjer živijo še razne zveri, kot so levi, leopardi in tigri. Tam so cele pokrajine, kjer imajo ogromne nasade vsakovrstnih poljskih pridelkov. Veliko škodo lahko delajo razni škodljivci prav na teh nasadih, kot so opice, gazele ter druge rastlinojede divje živali. Tem strežejo po življenju zveri. In če ni ravnotežja med njimi, to se pravi, če človek zatira eno vrsto, se razmnoži druga, ki potem dela velikansko škodo. V nekaterih delih Afrike so kar na debelo pobijali leoparde, ki so delali veliko škodo med domačimi živalmi poljedelcev. Prav ti so jih uničevali. Toda posledica tega je bila, da so se potem tako razmnožile rastlinojede živali v tistih krajih, kot na primer divji prašiči, opice, gazele, ki so po nasadih napravile mnogo večjo škodo, kot prej leopard. Zato so morali poseči po sredstvih za uničevanje teh, ki so jim nastavljali zastrupljene vabe. Zaradi tega so pokončali hkrati z njimi tudi ptice roparice, ki so skrbele za primerno selekcijo pri glodalcih. Ker ni bilo sedaj več roparic, so se seveda razmnožili glodalci. In, kar naprej se tako drži. Vse je povezano med seboj. Potrebno je pač ravnotežje.

Zato ni prav, da človek posega v to ravnotežje tako, da nastane potem še večja škoda. Vse je treba pametno delati. V naravi ni samo koristnih ali samo škodljivih živali. Vse živali so za nekaj koristne, a za drugo škodljive. To mora človek pri svojih ukrepih upoštevati, da se ravnotežje ne poruši. Zavedati se mora, da je treba gledati tudi na tisto gospodarsko vejo, ki morda nekoga posebej ne zanima. Je pa za splošno gospodarstvo važna.

Že v šoli bi se morala o tem mladina poučiti. O tem in še o vseh tistih pojavih v naravi, ki so pomembni za gospodarstvo človeka.

Sofia Loren je postala ena najbolj slikanih žensk v ZDA. Tu jo vidimo na sprejemu njej v čast v italijanskem veleposlaništvu v Washingtonu

POMENEK O JEZIKU

NI PRAVILNO:

Ker je bilo zaprto, je prišel zastonj. Zastonj je čakal brata, ni ga bilo. Zastonj je govoriti, saj ne poslušajo.

Zastonj zaman

PRAVILNO JE:

Ker je bilo zaprto, je prišel zaman. Zaman je čakal brata, ni ga bilo. Zaman je govoriti, saj ne poslušajo. Zastonj pomeni edinole brezplačno, a **zaman** brez uspeha.

* * *

NI PRAVILNO:

Po noči je deževalo. Po noči pa ni prijetno delati. Ponoči ko je pogorela hiša, mati ni več bila zdrava.

Ponoči Po noči

PRAVILNO JE:

Ponoči je deževalo. Ponoči ni prijetno delati. Po noči, ko je pogorela hiša, mati ni bila več zdrava.

* * *

NI PRAVILNO:

Slovenija je bogata na lesu. Sicilija je bogata na zveplu. Nekatere pokrajine so bogate na rudah. Kaj mara, ko je dobil tak lovski predel, ki je bogat na srnjadi.

Bogat na lesu

PRAVILNO JE:

Slovenija je bogata z lesom (ali bogata lesa). Sicilija je bogata zvepla (ali z zveplom, ali tudi ima obilo žvepla). Kaj mara, ko je dobil tak lovski predel, ki je bogat srnjadi (ali s srnjadjo).

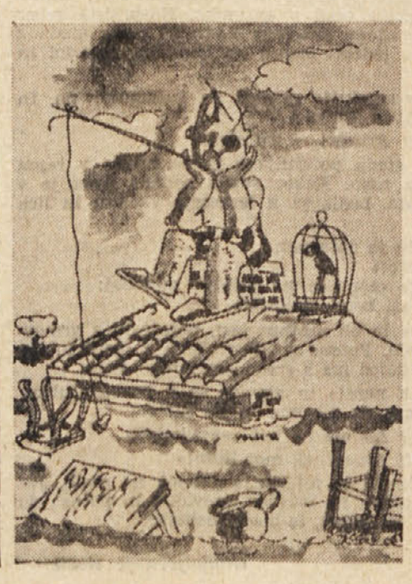

VSE JE SLO PO VODI

Ko tako pravimo, si pač ne mislimo, da je to precej smešno, če bi vzeli dobesedno.

Beta in Brigita

Pravzaprav ji je bilo ime Elizabeta, a vsi so po klicali Beta. Bila je Beta po poklicu perica, a po svoji izredni lepoti je bila znana ne samo v svoji vasi, ampak tudi v mestu. Ko je šla z veliko culo na glavi po mestu, se je vse oziralo za njo in marsikdo se je izrekel, da bi ji bolj pristajal lep ženski klobuk, kakor cula, kajti s klobukom na glavi bi delala Beta konkurenco tudi kraljici. Beta je imela smolo, da se je poleg svoje lepote seznanila z največjo mizerijo. Vsega skupaj je imela Beta dvanajst otrok, a navadno je bilo živih le sedem do osem, ki so s svojim velikim tekom čakali, kdaj bo mati odstavila ognju lonec, v katerem se je kuhala mizerna mineštra.

Beta je prala pred hišo umazano perilo tržaških gospa, ko je prišla mimo njena prijateljica strina Marička. Beta ji je ponudila tisti majhen stolček, ki ga navadno uporabljajo otroci, da je lahko sedla k njej, saj sta si imeli toliko in toliko povedati, ne o bogastvu, ampak o pomanjkanju in o velikem teku ne samo Betinih, ampak tudi Maričkinih otrok.

Naenkrat je pustila Beta pranje, se obrnila do Maričke in ji rekla: «Marička! Pojdi hitro do botre Ančke in reci ji, naj pride takoj k meni. V sobo moram, ker bom v kratkem rodila.»

Beta je šla v sobo in ni poteklo pet minut, ko je bila na mestu botra Ančka, ki se je ukvarjala z babištvom in spravljala otroke na svet. Minilo je dobre pol ure odkar je Beta pustila pranje in v sobi je že nekaj zajokalo, kajti Beta je povila desetega otroka.

Beta ni ljubila preveč postelje, kajti že na tretji dan je znova drgnila umazano perilo tržaških gospa.

Tudi takrat, pred petdesetimi leti, so izhajali časopisi, a o Beti ni bila napisana niti vrstica. Kaj je taka umetnost, prati pol ure pred porodom in se lotiti znova tega dela na tretji dan po porodu?

V Rimu se je rodil majhen škof. Njegova mati ni samo lepa, ampak tudi bogata, kajti porodila je sina o razkošnem stanovanju in da se bo to zgodilo, je vedel ves svet, ne pol ure prej, ampak mesece in mesece prej.

Dolgi stolpci vseh listov so se napolnili z natančnim popisom vsega postopka in hlastno so listale mlade gospodične po neštetih revijah, da iztaknejo sliko slavnega rojenca. Stare ženice so si natikale očala, da bi bolje videle to znamenito osebnost. Eisenhower in Hruščev, ki bi lahko zrušila svet v pol ure, sta stopila v ozadje in vse je čakalo, da se sestane parlament, ki bo proglasil novorojenca za častnega meščana. Bene meritus civis capitis rerum. Tudi občinski svet bi se moral sestati, da bi po novorojencu imenoval najlepšo rimsko ulico.

Nastane vprašanje, zakaj pri Beti drugačen postopek, kakor pri Brigiti. Čisto lahek odgovor: svet se je postavil na glavo. In svetu, ki hodi z rokami namesto z nogami, pravijo napredek. Če je to napredek, potem napreduje tudi tisti, ki hodi ritenski.

R. P.

Prejeli smo

SODOBNA POTA. Glasilo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Leto II. 1957. — Št. 7. Ljubljana.

Poslednji «zaročenec» princese Margarete: 23-letni Patrick Tristram de la Pold Beresford, sin osmega markiza Waterfordskega

Prodaja deklet na Daljnem vzhodu

Ta pojav je posledica velike revščine in okoliščine, da ženska ne dobi zaposlitve izven doma - Izredna lepotica, namenjena javni hiši, stane okrog 3 milijone lir

«Nedavno so mi v nekem nočnem lokalu v Singapuru ponudili, da za 300 dolarjev kupim neko 16-letno dekle.» piše ameriški reporter John Carlov. S to grozno trgovino se pečajo predvsem Kitajci, ki žive v deželah izven ljudske republike Kitajske: na Formozi, Malaji, v Hongkongu, Makau. Tam živi okrog 12 milijonov Kitajcev, kamor so se preselili že pred nekaj stoletji ali pred nekaj desetletji. Po uradnih podatkih je med njimi najmanj 50.000 deklet, ki so jih prodali kot sužnje in ki žive kot take.

Običaj prodajanja otrok ženskega spola se je razvil na Kitajskem že pred mnogo stoletji, v praksi pa je ostal do zmage Maocetungovega gibanja; v drugih deželah Daljnega vzhoda, kjer žive Kitajci, pa je tudi danes še vedno v veljavi.

Kdo prodaja otroke ali dekleta?

Lastni starši. Ogromna večina izseljenih Kitajcev živi v strašni bedi, navadno pa imajo mnogo otrok. Tam kjer grozi lakota, so vsaka ženska usta odveč. Ženske se ne morejo zaposliti izven doma, in zato smatrajo otroke ženskega spola za «prekletstvo», in starši jih prodajo brž ko se jim ponudi prilika.

Kdo so kupci?

V redkih primerih premožnejši zakonski pari brez otrok. Tedaj gre v tem primeru dejansko za posinovljenje. Mnogo pogostejši so primeri, da se «mui-tsai» (kar pomeni «mlajša sestra», a v prenesenem pomenu «nezelena sestra») proda bogatejšim družinam, ki je ne posinovijo, ampak jo kupijo kot navadno služkinjo. Premožnejše družine rešujejo tako na najcenejši način vprašanje služinčadi, ker «mui-tsai» mora delati v hiši vse, kar ji ukažejo, nima pa pri tem nobenih pravic. Običajno je sicer dobro hranjena, dobiva določeno količino oblačila in se z njo dobro ravna, a ne more zapustiti službe, če ne plača «odkupnine», ki znaša prav toliko, kolikor je gospodar zanjo plačal. Ker pa ne prejema nobene plače, ostane sužnja do smrti.

Najbolj grozna je tretja oblika kupovanja suženj. To delajo ljudje, ki se pečajo s trgovino s človeškim blagom. Le-ti jih naknadno prodajo ali ljudem, ki potrebujejo služinčad, ali ljudem, ki potrebujejo prileţnice; zelo pogosto pa se dogaja, da ta dekleta prodajo v javne hiše.

Cena teh poslednjih je najvišja. Če gre za lepotice, more ta cena znašati tudi do 5000 dolarjev (okrog 3 milijone lir).

Preprodajalci in trgovci z «rumenim blagom» so izvrstno organizirani. Ščitita pa jih dve tajni organizaciji, za kateri se ve samo ime in dejavnost, kolovodij pa niso nikoli prijeli. Prva se imenuje «Ang Bin Huj», druga pa «Vak Kis». Glavni namen teh organizacij je v tem, da se ponovno polastijo tistih deklet, ki bi pobegnile iz hiše bogatega Kitajca, ki mu je bila prodana kot prileţnica, ali iz javne hiše. Če jo slučajno ščiti policija, se nanjo izvrši atentat.

Policijski strokovnjaki menijo, da je samo v nekaj poslednjih letih bilo na ta način ubitih nekaj tisoč takih deklet v Hongkongu, Singapuru, na Malaji, v Makau.

Policija v Hongkongu, Makau in drugod je odkrila desetino posebnih «šol», ki so organizirane po sistemu vojašnic, v katerih so posebni učitelji poučevali dekleta od 13 do 15 let v poklicu, ki so jim ga namenili: v poklicu prostitutke v velikih javnih hišah pristaniških mest Daljnega vzhoda. V vsaki od teh «vojašnic-šol» je bilo nekaj desetin deklet, ki so se pripravljale na ta grozen poklic. «Šole», ki so jih odkrili, so sicer razpustili, njihove voditelje pa poslali v zapor, toda ve se, da je takih «šol» mnogo in da še nadalje «obratujejo».

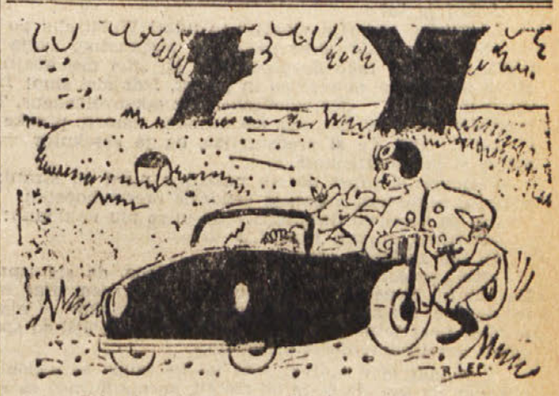

— *Pri taki hitrosti more biti človek ob glavo...*
— *Nisem vas silil, da vozite za menoj!*

Goriško-beneški dnevnik

S seje občinskega odbora v Gorici

Županstvo ne odobrava napada sindikata CISL na družbo ATA

Odborniki bodo o tem podrobneje obvestili občinski svet

Te dni se je sestal občinski odbor, ki je najprej proučil interpelacijo svetovalcev Pizzula (PSI) in Battella (KPI), naj se zahteva od osrednjih oblasti, da se Gorici vrne pravica do ocarinjenja nekaterih vrst blaga, in naj se obnovi železniška zveza med severno in južno postajo. V obsežni diskusiji, v katero so posegli vsi odborniki, so prišli do sklepa, da bodo pri pristojnih oblasteh poskrbeli, da bi se predlog uresničil. O tem bodo razpravljali tudi na seji občinskega sveta.

Razpravljali so tudi o drugi interpelaciji svetovalcev Battela in Battija (KPI) v zvezi z odnosi med občino in avtobusnim podjetjem ATA. Občinski odbor je z začudenjem ugotovil stališče neke sindikalne organizacije (ta sindikalna organizacija je CISL op. ur.) glede mestnega avtobusnega prometa. Odborniki so v tem stališču ugotovili pomanjkanje spomina in objektivnosti glede prejšnjega mestnega avtobusnega prometa in pristranost, s katero je hotela ta sindikalna organizacija izraziti svoje splošno mnenje. Pri tem je hote pozabila vse dogodke, zaradi katerih je bilo potrebno zamenjati prejšnjo upravo mestnega avtobusa v interesu občinske uprave in vseh meščanov, dejanje, ki v občinskem svetu ni naletelo na nasprotovanje.

Občinski odbor, ki se noče vmešavati v sindikalno stran vprašanja, hoče le opozoriti javnost na resnično stanje polemičnega spora med podjetjem ATA in sindikalno organizacijo.

Odbor poudarja, da se je sporazum za vzdrževanje mestnega avtobusa spoštoval z modernizacijo avtobusov. Če mora ATA premagovati razne težave v interesu vseh, tedaj morajo biti te težave premagane s sodelovanjem in z diskusijo v najbolj pristojnih organizmih. Interpelantoma bodo podrobneje odgovorili na prihodnji seji občinskega sveta.

Dalje so sklenili poslati svojega predstavnika na komemoracijo Vittoria Lochija .n na vsedržavni kongres občin, ki so odlikovane z vojaškim odlikovanjem, ki bo 29. septembra v Marzabbotu.

Izdali so začasno obrtnico podjetju SODOLVE iz Ul. Randaccio za izdelovanje slaščic, odobrili prispevek 20.000 lir za zdravljenje neke osebe, ki ima poliomielitis, imenovali komisijo, ki bo sprejemala otroške vrtnarice, odobrili prispevek v znesku 50.000 lir za razstavo furlanske umetnosti, ki bo septembra v Vidmu (predlog bodo predložili v odobritev občinskemu svetu). Končno so sklenili kaznovati z najvišjo globo pet fantov, ki so v Ul. Oriani, Boschetto, Brigata Pavia in Vicenza hudo poškodovali električno napeljavo in razsvetljavo.

—«»—

Šolsko obvestilo

Didaktični ravnateljstvi Gorica in Doberdob sporočata, da je na razglasni deski v Ul. Croce na vpogled prednostna lestvica prosilcev za začasna in nadomestna mesta na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1957—58.

—«»—

Bencinska nakazila naj bi se povečala

Z bližnjo parlamentarno diskusijo za podaljšanje zakona o prosti coni se nujno pojavlja eden izmed najvažnejših vprašanj, ki zanima najširši sloj goriškega prebivalstva; kako bo z bencinskimi nakazili. Zaradi nespremenjenega kontingenta bencina je morala trgovinska zbornica pred časom najprej občutno znižati nakazila vsem lastnikom motociklov in avtomobilov, ljudem, ki v Gorici nimajo davčne pristojnosti, pa so jih čelo odvzeli. Zadnje mesece se je količina nekoliko povečala, tako da je bilo vsaj delno obrzdano nezadovoljstvo motoriziranih oseb.

S podaljšanjem zakona o prosti coni je v najtesnejši zvezi tudi vprašanje bencinskih nakazil. Slišijo se številne pripombe, da bi se morala bencinska nakazila povečati, da bi imela motorizacija še večji pomen za gospodarski razvoj Gorice. Število oseb, ki prejemajo bencinska nakazila, je sedaj naraslo že na več kot 12.000, kar ima veliko vlogo pri delovanju cele vrste mehaničnih delavnic, garaž, bencinskih črpalk itd. S povečanjem bencinskega nakazila bi se motorizacija prav gotovo še bolj povečala, kar bi v še večji meri povečalo število zaposlenih oseb pri vzdrževanju prometnega parka.

Prijaviti vire dohodkov za občinske takse

Županstvo poziva davkoplačevalce, naj na podlagi zakona štev. 274 enotnega besedila o krajevnih financah prijavijo ali popravijo najkasneje do 20. septembra 1957 vire dohodkov, ki so podvrženi sledečim občinskim davkom: družinski davek, davek na vprežne vozove, biljarde, obrtnice, ekspresne stroje, znamenja, pse, živino, klavirje in takso za odnašanje smeti. Prijava se napravi na formularji, ki so na uradu županstva v Ul. Mazzini 7-I. Prijave ni treba napraviti tistim davkoplačevalcem, ki so že vpisani ali predlagani za vpis v sezname občinskih davkov za leto 1957, če se pogoji obdavčljivosti niso spremenili.

—«»—

Obvestilo obrtnikom v Sovodnjah

Goriška trgovinska zbornica obvešča vse obrtnike sovodenjske občine, naj na njenem sedežu v Gorici Ul. Crispi čimprej vzamejo potrebne dokumente, s katerimi bodo lahko oni sami in njihovi sorodniki deležni zdravniške pomoči, kadar jo bodo potrebovali.

Manj dokumentov za potni list

Te dni so bili po vsej državi uvedeni novi postopki pri izdajanju dokumentov za javno uporabo. Zlasti so novi postopki važni za izdajanje potnih listov. Odslej dalje bodo prosilci za potni list predložili kvesturi samo prošnjo in družinski list; kazenski list in potrdilo, da ni v teku noben kazenski postopek, pa si bo kvestura priskrbela sama. Županstva bodo odslej dalje na eno potrdilo napisala vse prošnje zainteresirane osebe. S tem se bo preprečilo dolgo čakanje po različnih uradih. Ni pa se znano, ali bodo prosilci plačali enkratno takso, ali pa za vsako izstavljeno izjavo.

—«»—

Dve aretaciji

Aretirali so 45-letnega Salvatora Sciascia iz kraja Canicatti, kateremu je goriška kvestura 21. avgusta izdala tiralico. Ker Sciascia v šestih dneh še ni zapustil Gorice, ga je policija na podlagi zakona aretirala in ga bo poslala domov.

Aretirali so tudi 28-letnega Aladina Raulija iz okolice Livorna. Rauli se je kakšnih šest mesecev skrival po raznih krajih države, ker se ni hotel prikazati policijskim oblastem zaradi tatvin, goljufij in tihotapstva v Livornu. Kriminalistična policija ga je v Gorici izsledila ter poslala pristojnim oblastem, ki ga bodo končno obsodile.

—«»—

Hudo trčenje vojaka z avtomobilom «1100»

Včeraj ob 17.15 so pripeljali v civilno bolnišnico v Krminu 26-letnega vojaka Paola Manopolija iz 76. pešadijskega polka iz Čedada, ki je v Ul. Udine v Krminu trčil z lambreto v avtomobil znamke «1.100». Kako je prišlo do nezgode, še ni pojasnjeno, vendar je bilo trčenje tako močno, da je mladega vojaka vrglo več metrov od ceste. V bolnišnici so mu ugotovili zlom lobanje in pretres možganov ter je njegovo zdravstveno stanje precej resno.

ZSPD iz Gorice sporoča, da zaradi tehničnih ovir SNG iz Trsta ne bo gostovalo v soboto 31. t. m. v Štandrežu, medtem ko bo v nedeljo 1. septembra gostovalo v DOBERDOBU na prostem s komedijo J. Patricka «VROČA KRI». Pričetek ob 20.30.

Posebno poročilo goriške prefekture

Tudi v Gorici ugotovili primere «azijske influence»

Vsi so lažjega značaja in v eni sami skupnosti
Influenca traja le dva dni - Sanitetne oblasti morajo prijaviti vsak primer

Goriška prefektura je v zvezi z zadnjimi poročili o «azijski influenci», ki je dosegla tudi Italijo in se razširila tudi v bližnjih pokrajinah, izdala posebno sporočilo, v katerem opozarja javnost, posebno pa vodstva bolnišnic, javne urade, sanitetne organe in zasebnike na potrebne zaščitne ukrepe, s katerimi se lahko onemogoči eventualna razširitev te nove bolezni, za preprečitev katere bodo v kratkem začeli v naših lekarnah prodajati tudi potrebno zdravilo.

Zdravstveni, odnosno sanitetni organi so poklicani, da ojačajo nadzorstvo nad ustanovami, zavodi itd. kjer se zbirajo nedorasli in starčki, dalje nad javnimi lokali, kinematografi, večjimi prevoznimi sredstvi, občinskimi prenočišči itd. s ciljem, da se povsod zagotovi periodično čiščenje in obenem poveča tudi dizinfekcija. Preprečiti bo treba tudi preveliko obljudenost javnih lokalov in zajamčiti takojšen prevoz v bolnišnico vseh obolelih za «azijsko influenco», ki bi kazali istočasno tudi znake obolenja na pljučih, srcu in znake živčnega obolenja.

Goriška prefektura nadalje opozarja, da so bili vsi primeri azijske influence, ki so se doslej pojavili pri nas, le najlažje forme in večina bolnikov sploh ni potrebovala zdravniške nege. Vendar pa bi bilo umestno v primeru obolenja za novo boleznijo le poklicati zdravnika, ki bo bolniku predpisal primerne vitamine in antibiotike. Vsekakor pa je potrebna zdravniška pomoč, če pride do komplikacij v bolezni, ki običajno traja le dva dni in se javi najprej z nenadno vročino, čemur sledita nahod in krvavitev iz nosa. Za ozdravitev so potrebni kot že omenjeno le vitamini in antibiotična sredstva, ki jih dobite v vsaki lekarni, če pa se bolezen podaljša, potem pa je treba poklicati zdravnika, ki bo dal potrebna navodila.

Vsekakor se opozarjajo vsi sanitetni organi, da javijo vse primere, «azijske influence», tudi tiste za katere še niso gotovi.

Končno je v poročilu prefekture omenjeno, da se je «azijska influenca» pojavila v našem mestu v maloštevilnih primerih v isti skupnosti nekega mestnega predela.

—«»—

Nove podrobnosti o tatvini v malem semeništču

Medtem ko policija še vedno raziskuje zagonetno krajo v goriškem malem semeništču v Ul. Alviano, o kateri smo poročali že včeraj, so sedaj prišle na dan še nekatere podrobnosti. Tatovi, ki so bili obveščeni o odsotnosti glavnih upraviteljev semeništča, so vdrli ne samo v sobo generalnega nadškofijskega vikarja mons. Soranza, marveč so «obiskali» tudi sobi rektorja semeništča mons. Fabbra in namestnika rektorja Burgnicha. Vse tri sobe so namreč ena poleg druge. Tatovi so vlomili v vrata in jih tudi poškodovali, vendar niso odnesli tolikšnega bogastva, kakor so pričakovali. V rektorjevi sobi niso našli ničesar, ki bi jih mikalo, v sobi don Burgnicha pa le 20.000 lir, ki so bile v nekem nezaklenjenem predalu pisalne mize. Najbolj so okradli mons. Soranza, kateremu so odnesli več zlatih obeskov, o čemer pa smo že poročali.

—«»—

STANDREZ

Zbiranje krompirja za Dijaški dom

V Standrežu so pričeli pobirati krompir za Dijaški dom v Gorici. Neposredne obdelovalce prosimo, da se odzovejo pozivu za to plemenito akcijo. Darovi se zbirajo na istem kraju kot prejšnja leta.

—«»—

— KINO —

CORSO. 17.15: «Bojna himna» Rock Hudson, v cinemascopu in v barvah.
VERDI. 17.00: «Kronos», film iz fantastičnega sveta.
VITTORIA. 17.00: «Opoldanska plima», Flora Rockson.
CENTRALE. 17.00: «Vaba za moške», D. Dors.
MODERNO. 17.00: «Zlata žila».

Športni dnevnik

Nekaj zgodovine s predvojnih in povojnih «Balkaniad»

Danes začno v Atenah XVI. „Balkanske igre“

Letos bodo imeli Jugoslovani hude nasprotnike v Romunih in Grkih

ATENE, 29. — Jutri bo na olimpijskem stadionu v Atenah svečana otvoritev XVI. balkanskih atletskih iger, katerih se bodo udeležile reprezentance Grčije, Romunije, Bolgarije in Jugoslavije, ki bo imela težko nalogo braniti naslov balkanskega prvaka v atletiki.

Po mnenju jugoslovanskega zveznega kapetana Stevana Lenerta so Jugoslovani tudi letos favoriti. Dejal je: «V Atene potujemo kot favoriti. Če bomo dosegli najboljše rezultate bomo zmagali z razliko 15—20 točk. Dovolj pa je, da le en sam naš atlet zataji in dragoceni pokal balkanskega prvaka bo dobil novega lastnika.» Jugoslovanska reprezentanca, ki je danes dopotovala v grško prestolnico, šteje 29 atletinj, 40 atletov, 14 trenerjev, zdravnika, sodnika in dva člana vodstva poleg zveznega kapetana. Pred odhodom so se atleti marljivo pripravljali v Gornjem Milanovcu, Mariboru in v Kranjski gori.

Najresnejše tekmece bodo imeli Jugoslovani v Romunih in tudi v domačinih Grkih, ki so pred svojim občinstvom sposobni doseči odlične rezultate. Najboljšega moža imajo v evropskem rekorderju v skoku s palico Roubanisu.

V programu letosnjih balkanskih iger je vključen tudi deseteroboj, prvič v zgodovini balkanskih iger pa bodo tekmovale tudi atletinje, katerih rezultati pa se bodo točkovali ločeno od moških. Prvega zmagovalca balkanskih iger za ženske je treba iskati med romunskimi in jugoslovanskimi atletinjami.

Posebna važnost letošnje «Balkaniade» je tudi v tem, da bo na osnovi doseženih rezultatov v Atenah sestavljena atletska reprezentanca Balkana, ki se bo mesec kasneje prav tako v Atenah borila z reprezentanco Skandinavije.

Še bežen pogled v zgodovino balkanskih iger:

Prvič so se atleti balkanskih držav zbrali v Atenah l. 1929 na neuradnem tekmovanju. Zmagali so Grki s 100 točkami pred Jugoslavijo in Romunijo z 41 točkami. Tudi naslednjih 5 let so bile igre vedno v Atenah kjer je bil tedaj edini primerni stadion na Balkanu in kjer je tekmovanjem prisostvovalo do 40.000 gledalcev. L. 1930 so Grki zmagali z naskokom 75 točk pred Jugoslavijo, l. 1931 z naskokom 48 točk, l. 1932 s prednostjo 72 točk in l. 1933 s prednostjo 59 točk.

L. 1934 so bile igre prvič v Zagrebu in so bile dotlej največja športna prireditev v Jugoslaviji. Zmagali so spet Grki s 164 točkami, toda Jugoslovani so se jim s 155 točkami ze tesno približali. L. 1935 so bile igre v Carigradu. Zmagala je Grčija z 28 točkami prednosti pred Jugoslavijo. L. 1936 je bilo v Atenah razmerje med prvo Grčijo in drugo Jugoslavijo 150:71, še slabše pa je bilo za Jugoslovane l. 1937 v Bukarešti, kjer so bili šele tretji za Grčijo in Romunijo. Najbližji zmagi so bili Jugoslovani l. 1938 v Beogradu, ko so vodili pred Grki do zadnje discipline na programu. Na zadnjih dveh predvojnih igrah v Atenah l. 1939 in v Carigradu l. 1940 so Grki samo še potrdili svojo premoč.

Po drugi svetovni vojni je prišlo do velikega preobrata v atletiki balkanskih držav. Vodilno vlogo je prevzela Jugoslavija. Prvo prizorišče povojnih iger je bila Tirana leta 1946 kjer so zmagali Jugoslovani pred Romuni, Bolgari in Albanci, medtem ko Grkov in Turkov ni bilo. L. 1947 so se iger v Bukarešti udeležili tudi Madžari. Zmagali so spet Jugoslovani. Naslednje leto bi morale biti igre v Beogradu a so zaradi dogodkov v zvezi z resolucijo odpadle. Do njihove obnovitve je prišlo šele l. 1953 v Atenah. Zmagala je Jugoslavija s 184 točkami pred Grčijo (150) in Turčijo (121). Bolgarija, Romunija in Albanija se tekmovanja niso udeležile. L. 1954 so bile igre v Beogradu. Zmagala je Jugoslavija s 178 točkami, Grki pa so po dramatični borbi s Turki zavzeli drugo mesto (116:114). Toda Turki so se za poraz maščevali že naslednje leto v Carigradu, ko so bili s 126 točkami za Jugoslavijo s 169 točkami in pred Grčijo s 121 točkami. Lani so se iger v Beogradu udeležili prvič po resoluciji tudi Romuni in Bolgari, tako da je bila zasedba z izjemo Albancev popolna. Vrstni red je bil naslednji: 1. Jugoslavija 145,5 točk, 2. Romunija 124 točk, 3. Bolgarija 107, 4. Grčija 65, 5. Turčija 18,5 točk.

ATLETIKA

Finska-Nemčija 107:106

HELSINKI, 29. — Finska je premagala Nemčijo v lahkoatletiki s 107 proti 106 točkam. Važnejši rezultati drugega dne:

400 m ovire: 1. Mildh (F.) 51"8, 800 m: 1. Schmidt (N.) 1'48"2, disk: 1. Lindroos (F.) 52.30, 3000 m ovire: 1. Laufer (Nem.) 8'51"2, 200 m: 1. Germar (N.) 21"3, palica: 1. Landstroem (F.) 4.40, troskok: 1. Rahkamo (F.) 15.31, kopje: 1. Ahvenniemi (Fin.) 75.12, 10.000 metrov: 1. Julin 29'39"4, štafeta 4x400 m: Nemčija 3'10".

* * *

MOSKVA, 29. — Včeraj se je začelo v Moskvi 38. državno atletsko prvenstvo. Kljub slabemu vremenu so bili doseženi dobri rezultati. Galaktionov je pretekel 10.000 m v času 30'04", 16. skakalcev je preskočilo 1,90, 15 tekmovalcev pa je vrglo kroglo čez 15 m.

Včeraj popoldne sta potovali v Orient-expressom skozi Trst v Pariz na mednarodne študentovske igre košarkarski in odbojkarski reprezentanci Bolgarije (zgoraj) in vaterpolo reprezentanca Jugoslavije (spodaj).

V Turinu so vstopili v isti vlak tudi člani italijanske reprezentance v košarki, tenisu in sabljanju, atleti pa bodo odpotovali šele 3. septembra. Mednarodne univerzitetne igre bodo trajale od 31. avgusta do 8. septembra.

NOGOMET

Spartak iz Moskve prispel v Rim

RIM, 29. — Danes dopoldne je prispelo z letalom iz Moskve preko Curiha sovjetsko nogometno moštvo «Spartak», ki bo odigralo v Italiji dve prijateljski tekmi s «Fiorentino» in z «Milanom».

Triestina-Cividalese 7:4

ČEDAD, 29. — V današnji trening tekmi je Triestina premagala domačo enajstorico «Cividalese» z rezultatom 7:4 (4:1). Igra Triestine tudi tokrat ni zadovoljila, od posameznikov pa so se odlikovali le Milani, Olivieri in Szoke.

Finale ekipnega plavalnega prvenstva

Plavalna ekipa «Fiat-Torino» osvojila državno prvenstvo

Jutri in v nedeljo državno prvenstvo posameznikov - Trije novi rekordi plavalk rimskega Lazia

REGGIO CALABRIA, 29. — V Reggio Calabria je bilo danes državno moštvo ekipno plavalno prvenstvo 1. kat. 2. serije in juniorjev. Zmagovalec je postala ekipa Fiat Torino z 18.06.5 točkami pred ekipo Lazia (15.271), Neaplja (14.640,5) itd.

Rezultati: 1500 m: 1. Antonelli (Lazio) 20'13"6, 2. Pagliaga (Fiat) 20'18"; 100 m hrbtno: 1. Elsa 1'08"6, 2. Cavar: 1'15"6; 200 m metuljček: 1. Grilz 2'46"6, 2. Gaglia 2'46"8, 200 m prsno: 1. Caramelli 2' 54"5, 2. Canella 2'57"2; 100 m prosto: 1. Pucci 58"5, 2. Perondini 59"; 400 m prosto: 1. Dannerlein 5'05"8, 2. Ambron 5' 21"1; štafeta 4x100 mešano. 1. Fiat (Torino) (Burul, Mesperi, Grilz, Confini) 4'48"9; štafeta 4x200 m prosto: 1. Fiat (Torino) (Perondini, Tosi, Perondini R., Paliaga) 9'28"9.

* * *

MILANO, 29. — Jutri in v nedeljo bo v Milanu državno plavalno prvenstvo posameznikov. Za 7 disciplin na programu se je prijavilo 156 plavalcev ter se 27 plavalcev za 2 štafeti. Med vsemi ostalimi najboljšimi plavalci bo nastopil tudi Angelo Romani, toda verjetno samo na 1500 m prosto, čeprav je prijavljen tudi za 200 in 400 m.

* * *

RIM, 29. — V 50-metrskem bazenu v Acquacetosa so danes plavalke kluba Lazio postavile 3 nove državne rekorde: 200 m hrbtno Androsoni 2'49"8, 200 m metuljček Beneck 3'01"5, 4x100 m prosto Lazio (jun.) 5'06".

VIII. olimpijske igre gluhonemih športnikov

Tudi včeraj žetev rekordov v atletiki in v plavanju

Jugoslavija finalist v nogometu

MILANO, 29. — Tudi danes, predzadnji dan športnih iger gluhonemih, so bili v atletiki doseženi kar štirje novi olimpijski rekordi, v plavanju pa celo svetovni rekord v štafeti 4x100 m za moške. V polfinalu nogometnega turnirja je Jugoslavija premagala Belgijo s 4:2 in se tako kvalificirala v finale, ki bo jutri.

Tehnični rezultati:

ATLETIKA: 100 m moški (finale): 1. Kolodzej (Polj.) 11"4, 2. Smith (ZDA) 11'5, 3. Freedman (ZDA) 11"6, 4. Lehti (Fin.) 11"6, 5. Killian (ZDA) 11"7, 6. Golla (Polj.) 11"7. **Hoja na 5000 m (finale):** 1. Jelev (Bol.) 23'43"2 (nov rek.), 2. Zoiteanu (Rom.) 23'34"4, 3. Avram (Rom.) 24'39"6, 4. Kossler (It.) 24'57"6, 5. Negulescu (Rom.) 25'15"6, 6. Marini (It.) 25'41". **1500 m (finale):** 1. Brzoska (Polj.) 4'07"1, 2. Minski (SZ) 4'07"4, 3. Linde (Nem.) 4'07"5, 4. Wojtgniak (Polj.) 4'08"2, 5. Aymoz (Fr.) 4'13"8, 6. Taylor (V.B.) 4'15"9. **Troskok (finale):** 1. Goufrov (SZ) 14.68 (nov rekord), 2. Saarikoski (Fin.) 14,14, 3. Heikkila (Fin.) 14.06, 4. Lebedef (SZ) 13.28, 5. Gintowt (Polj.) 13.23, 6. Vilding (ZDA) 12.95. **Štafeta 4x400 — moški (finale):** 1. Nemčija 3'23"2 (nov rekord), 2. ZDA 3'23"4, 3. Poljska 3' 27"8, 4. SZ 3'28"2. Danska je bila diskvalificirana, Francija je odstopila.

100 m ovire — moški (finale): 1. Mc Bride (ZDA) 16"2, Hille (Nem.) 16"6, 3. Piper (ZDA) 16"7, 4. Wilding (ZDA) 17", 5. Gut (Šv.) 18", 6. Gailey (Fr.) 18". **200 m — moški (finale):** 1. Smith (ZDA) 22"9, 2. Kolodziej (Polj.) 22"9, 3. Wernimont (ZDA) 23", 4. Lehti (Fin.) 23"4, 5. Freedman (ZDA) 23"4, 6. Golla (Polj.) 23'7. **Disk — moški (finale):** Stacker (Nem.) 38.41, 2. Russell (ZDA) 37.59, 3. Josipov (SZ) 37.24, 4. Walczak (Polj.) 37.16, 5. Gaffke (Polj.) 35.95, 6. Oates (ZDA) 35.14. **Kopje — ženske (finale):** 1. Nieszporek (Polj.) 32.90, 2. Barjaktarević (Jug.) 28.44, 3. Puškanič (Jug.) 27.62. **100 m ženske — (finale):** 1. Nubek (SZ) 13"1, 2. Riga (SZ) 13,2, 3. Richter (Nem.) 13"4, 4. Sobieraj (Polj.) 13"5, 5. Bielakova (SZ) 13"5, 6. Zeughan (SZ) 13"6.

PLAVANJE: 100 m prosto — moški (finale): 1. Kun (Madž.) 1'03"3, 2. Nagy (Madž.) 1'06" 3. Biagosch (Nem.) 1'07"2, 4. Albach (Nem.) 1'07"5, 6. Petersen (Dan.) 1'10"1. **Štafeta 4x100 m — moški (finale):** 1. Madžarska 4'30"5 (nov svetovni rekord), 2. Nemčija 4'36"9, 3. Poljska 4'41"3, 4. Holandska 4'57"2, 5. Danska 5'25"2. **200 m prsno — moški (finale):** 1. Kamerling (Hol.) 2'59"7, 2. Pelcz (Mad.) 3'03"9, 3. Rechenberg (Nem.) 3'04"1, 4. Kamsen (Dan.) 3'13", 5. Lorenz (Nem.) 3'14"8. **100 m prosto — ženske (finale):** 1. Seliger (Nem.) 1'22", 2. Baudach O. (Nem.) 1'22"1, 3. Baudach H. (Nem.) 1'27"8, 4. Hartog (Hol.) 1'31"3, 5. Kamuchey (ZDA) 1'41".

1500 m — moški: 1. Sobocinski (Polj.) 22'38" (nov rekord), 2. Dachsel (Nem.) 23 13"8, 3. Pelcz (Madž.) 23'28"3, 4. Hasselrot (Šved.) 23'43"8, 5. Zacchei (It.) 23'51", 6. Smolinski (Nem.) 24'07"4.

STRELJANJE: Končni vrstni red v navadni karabinki za moštva: 1. ČSR 1635 točk, 2. Nemčija 1514, 3. Avstrija 1386, 4. Švica 1226 točk.

TELOVADBA: Posamezno — ženske: 1. Fontana (It.) 36,53 točk, 2. Montanari (It.) 36.11, 3. Stoilova (Bol.) 34.78 točk. **Ekipe:** 1. Italija 108.09, 2. Bolgarija 66.79 točk.

KOSARKA: Jugoslavija - Izrael 41:35 (21:16).

NOGOMET: Jugoslavija - Belgija 4:2 (4:1).

TENIS: Posamezno (finale): Siccardi (It.) - Smit (V.B.) 6:1, 6:4, 10:8.

JADRANJE

NEAPELJ, 29. — Na evropskem jadralnem prvenstvu jadrnic vrste «Finn» v Neaplju sta bili danes dopoldne in popoldne na vrsti tretja oz. četrta vožnja. Rezultati:

III. vožnja: 1. Nelis (Bel.) 2. Sarbj (Šved.), 3. Slleszijk (Hol.), 4. Fischer (Polj.), 5. Demir (Tur.), 6. Stratten (V. B.), 7. Schwarz (Dan.), 8. Harinbouck (Fr.), 9. Pavčević (Jug.), 10. Larchner (Šv.), 11. Vogler (Nem.). Odstopil je Pellaschier (It.).

IV. vožnja: 1. Nelis (Bel.), 2. Schwarz (Dan.), 3. Vogler (Nem.), 4. Pellaschier (It.), 5. Sarbj (Šved.), 6. Slleszijk (Hol.), 7. Harinkouck (Fr.), 8. Demir (Tur.), 9. Larchner (Sv.), 10. Pavčević (Jug.). Odstopila sta Fischer (Polj.) in Stratten (V.B.).

Splošni vrstni red po IV. vožnji:

1. Neils (Bel.) 4243 točk; 2. Schwarz (Dan.) 2428; 3. Harinkouck (Fr.) 1931; 4. Sarbj (Šved.) 1817; 5. Sleeswijk (Hol.) 1766; 6. Vogler (Nem.) 1721; 7. Fischer (Polj.) 1616; 8. Pellaschier (It.) 1461; 9. Pavčević (Jug.) 1261; 10. Larcher (Šv.) 1034; 11. Demir (Tur.) 984; 12. Stratten (V.B.) 980.

—«»—

Plavalno prvenstvo FLRJ

Nov rekord (2'32"9) na 200 m-metuljček

SPLIT, 29. — Na 35. jubilejnem jugoslovanskem državnem plavalnem prvenstvu za seniorje, ki je te dni v Splitu in katerega se udeležuje okrog 250 plavalcev iz 24 klubov, so bili doslej doseženi naslednji boljši rezultati:

1500 m: Vlado Brinovec 19' 22"4 (Brinovec je pred dnevi dosegel na isti progi čas evropske vrednosti 19'04"). 800 m: Brinovec 10'05"5 (nov državni rekord), 100 m prosto: Brinovec 1'43"3 (nov državni rekord). 100 m metuljček ženske: Končnja 1'21" (samo za 4 desetinke sekunde slabše od drž. rek.). 200 m metuljček — moški: Volčanšek 2'32"9 (nov državni rekord).

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarske zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 30. t. m. zelo zabaven film:

TOTÒ V BARVAH

LOJZ KRAIGHER

KONTROLOR ŠKROBAR

Roman 40.

Meni je bilo neprijetno, glava mi je bila vroča: Njega veličanstvo še ne sluti, da sem bil v Kanosi! — In sam pri sebi sklenem, da se mu takoj poklonim... V novo življenje stopam — vse račune moram poravnati!

A kaj je to?

Löschnigg zanoslja viharno in udari Wabitscha po plečih:

«Nja, moj ljubi, sicer pa lahko pospravimo svoja šila in kopita, mi smo tako dogospodarili. Mi smo neznačajni šufti! Mi se ne borimo za pravico in posest. Izdajalci smo! Izdajalci njega majestete — des windischen Pervakenvölkchens. Tako so razsodili prvaki. V zadnjem času imamo namreč prvake že celo v uradih. Nja! Če si predstavljaš, da je eksekutor — prvak, potem si lahko izračunis...»

Potreplje si zopet nos in poškili k meni od strani; da bi pogledal naravnost vame, je vendarle prestrahopeten.

Jaz pa vstanem dostojanstveno in se mu naklonim:

«Dovolite, gospod župan!...»

In mu razložim afero.

«Nja, gospod kontrolor, to je res lepo, da ste izprevideli! Davkar mi je nekaj pravil, a oprostite — nisem prav zaupal v to kesanje. Pri znani zagrizenosti vaših prvakov — nja, se mi je zdelo neverjetno. No, še lepše! Me veseli! Boljši en spokornik kakor devetindevetdeset pravičnih.»

V vendar je v zadregi. Mož mi ne zaupa še popolnoma in nekoliko ga jezi, da se je bil zmotil, ko me je imel za nespravljivega. Ker se namreč ne smučem krog njegovih deklet tako nadepolno, kakor bi bilo po njegovih željah, me ne gleda posebno naklonjeno. Saj je zelo dvomljivo, da bi posebno rad sprejel za zeta bore davčnega uradnika; a Julika je godna za možitev, tako očividno godna, da je stari že nervozen in zameri vsakemu samcu, ki ne kaže dovolj zanimanja. Če pa si samo Slovenec, bi moral skoraj klečeplaziti za njo. Ali bi si ne obliznil prstov, fant, ko bi te mogla doleteti sreča? — A kaj, ko ni gotovo, da bi štela Südmarka tudi doto. Znano je namreč, da je Löschnigg zadolžen in da ga je že večkrat izrezalo obrambno nemško društvo.

«Vi morate v urad — da, da le pojdite! Pa se držite v prihodnje! Ah, ljutomerčan — saj razumemo! In pridite kaj v našo družbo! Pri nas ni tiste besne maščevalnosti...»

Tudi Wabitsch mi je dal roko, a še bolj oholo kakor Löschnigg. Gospodje so pač vajeni, da se jim ližejo naši ljudje. Resnih narodnjakov namreč skoraj ni v teh krajih. Edini dr. Žižek bi kaj štel. Župnika Erjavca, notarja Kurbusa in zdravnika drja Njivarja sem videl tarokirati z mesarjem Wabitschem. Sami akademiki — a govorili so izključno nemški in komandiral je nemškutar, golorok, v krvavem predpasniku, puhajoč cigaro, ko da bi si bil v svesti, da jih lahko vse tri z bičem nažene od Sv. Jedrti. Kaj bi se potem širokoustil pritlikavi poniglavček iz davkarije? — Kuš, Arnoštek, če ne bo pela!...

A nalil sem bil liter piva vase in ko sem stopil zopet na cesto, je bil svet vseeno za spoznanje veselejši in sončna luč bolj rožnata...

Zvečer sem se sprehajal proti Gradišču. Pri Seljaku sem že bil in si podprl dušo. Nekam čudno mi je bilo pri srcu. Čutil sem, da ždi veselje v meni, da tli na tihem sreča v meni — in če le zagledam njeno ljubko ličece, pa vzplapola iz mene in me vzdigne do nebes. A skrivoma sem tudi slutil, da ne smem pomisliti, da se ne smem poglobiti v svoj položaj — zakaj sesedlo bi se v meni, obup bi me potlačil k tlom, ko bi jasno videl vase, ko bi razumel to svojo šibko srečo.

Zato sem si omamljal zavest s pijačo; zato sem se potrudil, s plehkostjo prevariti si čustva.

Hodil sem počasi, da bi ne prišel prezgodaj in ne bi naletel na starega. Njegovega prodirnega pogleda sem se bal. Ko da bi mu štrlele tipalnice iz zenic in preiskavale človeku dušo. Videl sem ga pred seboj, ko grabi Tiliko za roko, skrivajoč si jo za hrbet; levica se mu krčevito oprijemlje palice, da bi oplazil z njo nesnago, in iz oči groze tipalnice...

Šalamunov dom stoji na mali vzvišini, skrit od obeh strani za slikovitimi kulisami košatega sadnega drevja. Za gospodarskimi poslopji se vzdiguje zaokrožen holm plodnih njiv, ki prehajajo ob pobočjih proti cesti v travnike. Nasprotna reber holma je pokrita z gozdom, katerega kodrava glava gleda z vrha in se razteza na jedrski strani ob travniku navzdol in prav do ceste.

Tu je ovinek, kjer se skrije razgled na Šalamunovino. In tu me nenadoma pokliče Tilika:

«Gospod kontrolor! Arnošt! — Tu sem!»

Izza grmovja me gleda potuhnjeno in se hihiče v žepni robec ter mi maha z roko. Kakor svetla sončna pega je v zelenju in temoti gozda. Lasje se ji leskečejo v zlatu in lica ji žare od brhkosti.

Skočim čez jarek in jo objamem:

«Sončece moje zlato!»

Ona pa se mi izvije važno in me potegne za seboj:

«Za ovinkom so naši kosci, pojdite!»

Pelje me više v les in ob majhni jasi, poraščeni z grmovjem, se ustavi in ogleda. Potem se hitro obrne k meni in me prime za obe roki, gledajoč me s srečno zaljubljenostjo:

«Danes ne smete k nam!» in glavica se ji povesi ljubko; saj je skoraj bolj vesela, da me ima tu na samem.

«‚Ne smete', Tilika? Ali me ne boš več tikala?»

«Ah, seveda bom, ti Arnošt, ti, moj ljubi!»

Objame me krog vratu in mi skrije glavico na prsih. Jaz pa jo dvignem in poljubim na ustnice, previdno in počasi, da mi ne uide kanček te sladkosti, te slasti nebeške.

(Nadaljevanje sledi)

Kino na Opčinah

predvaja danes 30. t. m. z začetkom ob 19.30 na prostem Metro barvni film:

VELIKI GREŠNIK